Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

Орган Руського Народного Союза в Америці

СВОБОДА

SWOBODA

РІК XIX. НЮ ЙОРК, Н. Й. ЧЕТВЕР, 9. МАРТА, 1911. ЧИСЛО 10. VOL. XIX. NEW YORK, N. Y., THURSDAY, MARCH 9, 1911. No. 10.

Пятьдесять літ, як Твій заповіт
По Вкраїні лунає;
Пятьдесять літ, як вкраїнський рід
Волї добуває.

Пророче наш славний, Пророче великий!
Отсе вже сповняєсь Твоє віще слово:
Хоть з нашої крови течуть в море ріки.
Встає сїмя наша духом вольна, нова.
І вражою кровю волю окропляє....
А день сей вже — ось-ось вже свитає,
Коли з люду спадуть віковічні пута.
Й вольними степами громом залунає
Твоє слово й слава, жива, незабута!....

Ю. З.

В пятьдесятьлітні роковини смерти Тараса Шевченка.

Се син був колись могучого, вольного народу, що культурою і науками сіяв у Европі. І ось стало ся, що

— ,,лихий царя несе,
З законами, з мечем, з катами..."

І вони то, сї неситі царі:

,,усе добро
Сестру, жону і все взяли
І все розтляли, осквернили,
І осквернених, худосилих,
Убогих серцем завдали
В каторгу.....

І народ наш нещасний у каторзі, в неволі, так низько упав, що в рабській услужности сам закладав собі сам невільницький ланцюг на шию, а своїх пророків побивав камінєм. І не міг уже сам піднести ся з упадку, оглух на голосний клич волї і визволеня усіх поневолених, що гучною луною роздав ся по всему сьвіту.

І в отту то страшну, безпросьвітну годину явив ся у нас Тарас Шевченко. Син темної, безпросьвітної невільниці-кріпачки, став речником найвисшого ідеалу людства, любови; уроджений і вихований у кайданах став неустрашимим борцем за волю; зрощений у відвічній неправді, поставив метою усего людства сьвяту правду.

Шевченко — то серце українських сердець. Його ідеї, його поезії, — кров його серця, — розплили ся у крови цїлого українського народу і вічно живуть, поки жити-ме Русь-Україна.

Віщий дух Тараса Шевченка полинув думами, до колишнїх сьвідків народньої сили і слави, до високих могил серед степів, і вони йому дали ясну відповідь, ясну і чисту ,,як Господа Слово".

,,Високі ті могили
Де лягло спочити
Козацьке біле тіло
В китайку сповите..."

І подумав Тарас, чим прославила ся наша минувшина, а чим нам принесла сором і лихо. І він пішов просто до нищого брата і показав йому як жити у сьвіті.

Горяча огненна любов до рідного народа і біль над його терпінєм, бажанє повести його за сяйвом народного ідеалу, неначе за стовпом огненним всьвіт кращої будуччини — се перша головна струна, що голосно дзвенить у всіх Шевченкових поезіях.

,,Я так Її, я так люблю
Свою Україну:
За неї душу погублю!.."

Так просто, сердечно сформував поет свої думки.

І прибитий горем народ стрепенув ся. Поневолений раб підняв ся і глянув заплаканими очима на свого Апостола. У серця зневірених людей поплило сріблистою струєю нове житє; знеможені почули у своїх серцях цїлющу кров, ті, що вкопали ся руками і ногами в чорні скиби і не сьміли навіть мріяти про кращу долю, двигнули ся і з надією глянули в промінисте сонце свободи.

А серед народу, обдертого з прав, стояв великий Кобзар України і готував шлях до народнього визволеня. Бачити народ вольним, се цїль Його мученицького житя.

,,Поховайте, та вставайте,
Кайдани порвіте,
І вражою, злою кровю
Волю окропіте!..."

Слова писані кровю серця поета. Завдяки тїй горячій любови рідного народу, окриленій високими, чоловіколюбними і демократичними стремлїнями, сполученій з незвичайною політичною відвагою і саможертвою, окупленій зломаним житєм, заняв Шевченко серед нашого народу таке окружене авреолею слави становиско духового провідника свого народу, як Міцкевич серед Поляків.

Велике серце поета полюбило найбільшою любовю ту Україну, що:

,,Обідрана — сиротою
Понад Дніпром плаче..."

Се серце зібрало весь біль, всю недугу мужицьких сердець — і полило ся з нього сріблистою струєю цїлюще слово. Його проста, мужицька мова придала ся до великого дїла! Не палати, не панське житє, але обідране село з його поневоленими мешканцями, з своїми думами і тужливою красотою дало Йому спромогу підняти ся на крилах величної поезії в гору і відси заглянути глибоко, в кожду болем сповнену душу і оплакати її крівавим плачем.

Він глядів в кожду тугою і болем переповнену душу, глядів на обдерту, зруйновану Україну і сьпівав лебединим сьпівом, ставлючи перед очима народу рідну, славну бувальщину. І від того почала Україна кріпшати в силу-міць, відживати... Широкою струєю поплило народне житє, народне дїло двигнуло ся в перед. Поплила щира, народна робота, загомоніла всенародна молитва, а серед тої молитви чути було один сильний голос, наче небесний грім, що кликав блудних синів у рідну родину, що будив знеможених сном до житя, що скріпляв новий, братерський союз, що додавав сили до нового, кращого житя.

Отсе Шевченкове дїло!

В Його блискучій поезії бачимо не лиш національне почутє, але і національну сьвідомість, що пливе з зрозуміня минувшини, її ясних моментів і історичних хиб, що вказує землякам ідеал волї і щастя рідного народу. Шевченко, вказуючи нам національний ідеал, вшіпив в нас віру, що:

,,....Встане Україна
І розвіє тьму неволї,
Сьвіт правди засьвітить,
І помолять ся на волї
Невольничі дїти...."

Народна сьвідомість в Шевченковій поезії, се немов вічний огень в храмі. До нього йшли і ідуть цїлі поколїня, щоби на ново запалювати в своїх серцях сьвяту іскру, що погасла серед злиднів, неволї і гнету. Шевченкова крилата поезія і його ідеї дали нам силу перетревати найстрашнїйшу годину. Найтяжша доба нашого народнього житя вже за нами. Перед нами яснїйші вже простори, добуті крівавою працею і боєм, як вислїд Шевченкових ідей. І вже недалекий час, коли зовсїм:

.....Розкують ся —
Заковані люди.....

Сей рожевий цьвіт кращої будуччини проблискує нам уже з далека. Та запопадлива діяльність, невтомима праця, той живий рух, який закипів серед нашого народу так на австрійській як і російській Україні дає доказ, що пробудила ся на ново душа нашого народа, що ґеній України, окрилений Шевченковою поезією і Шевченковими ідеалами набирає нових сил до широкого, вольного лету.

Цїле житє Шевченка, — се одна велика мука, а при тім одна безвпинна борба за правду і волю, за яснїйшу долю свого народу.

І днесь в сї великі, пятьдесятьлітні роковинини Його смерти, ми чуємо могучий голос, що виходить з далекої могили, над Дніпром-Славутицею:

...Любіть Україну,
Любіть її во время люте!
В останню, тяжкую мінуту,
За неї Господа моліть!.."

І серця наші підносім в гору. Свобідна Україна най буде для нас тою цїлею, до якої маємо змагати всїма силами своєї душі! Нехай нїодин сумнїв що до успіхів сьвятої працї не вплете ся у сьвітло надії кращої будучности нашої України!

А в отсї великі роковини, в пятьдесятьлїтну річницю смерти найбільшого пророка України, Його віще слово нехай стане на сторожи і нашої заокеанської України.

Нехай се грімке поетове слово вдарить об душі знемощілих, будячи їх до житя-побіди, до борби сьвітла з лукавством, правди з темнотою. Хай отворює очи незрячим і розбуджує душі. Щоб народ наш вдивлений у ясний блакит зоріючої волї, з Його словом на устах і у души, пішов смирний мов прошак, а великий мов правда — на труд, на борбу, на муки, на смерть — за волю України.

Нехай се поетове слово піде до господ панських, де кров і кість наша, а дїла нам чужі; хай піде і до мужицьких та робітницьких хат, де минувша наша слава і наша надія; і там, де мозолисті руки книжки і часописи тримають у руках, голови в задумі похиляють, до просьвіти злїтають; і там, де дїточки в рядах над книжками сидять, ум просьвіщають, серця ублагороднюють; і там де в холодї і голодї може, похилилась над письмом учена голова, зігнули ся в дугу плечі, чоло думи поорали; — а усюди хай се слово воскресним дзвоном лунає, збудить серця і сталить душі до борби за правду, волю, Україну....

В отсї великі роковини!

А кілько є лишень українських сердець на білому сьвітї, днесь нехай всї вони заграють одну пісню, Шевченкову пісню, що голосить воскресенє народу.

Вперед! вперед! Плече об плече, грудь при груди йдїм у бій незломною силою; ми маємо такого провідника, що за ним не страшно йти!

Тямім, що народ, який має такого ґенія не може загинути, не розтопче його ніяке вороже лютованє, що народ сей володіє такими духовими силами, такою міцю, перед якою упадуть усї ворожі замахи.

Лиш вперед!.. Вперед за словом незнаного автора:

Вставайте, у кого є сили
Й до працї охоту хто ма,
Вставайте з темноти, з могили.
Вставайте — минає зима!
Вставайте, знов сонечко сяє,
На дворі весна золота;
Вставайте і так ми проспали
Свої молодії лїта!
Вставайте, хай рідная мова,
Що гужена довго була,
Луна по Вкраїні знову.
Як слава Тараса луна.
Вставайте, хай наші надії
Тепер по весні оживуть,
Хай линуть по всїй Україні
І краще житя їй дадуть.

ВІД ГОЛОВ. УРЯДУ Р. Н. СОЮЗА В АМЕРИЦЇ.

Розмет за місяць лютий 1911.

Розхід за місяць лютий б. р. есть:

За померших членів або їх жени і за випадки калїцтва.

В.	53.	о. Н. Стефанович	$1000.00
,,	14.	Николай Репа	1000.00
,,	265.	Йосиф Антал	1000.00
,,	72.	Василь Рішко	1000.00
,,	148.	Антін Гайдук	1000.00
,,	53.	Кузьма Ковальчик	1000.00
,,	140.	М. Іщак ж. Максима	400.00
,,	137.	Марія Руяк ж. Юрія	400.00
,,	190.	Ева Мельник ж. Івана	400.00
,,	46.	Марія Смик ж. Мих.	400.00
,,	125.	Юрій Есток м. Марії	400.00
,,	173.	Юрій Ткачук м. Марії	400.00
,,	268.	Іван Поливка	200.00
,,	182.	Петро Сисак	200.00
,,	4.	Гарасим Рибіньский	150.00
,,	58.	Гаврило Пиш	150.00
		Разом	$9.100.00

Платня Гол. уряд. за лютий	270.00
Видатки XI. Г. Конв. решта	3.003.61
Адміністр. Союза за лютий	113.33
Засїданє Контр. Комісії	261.00
Свобода за роботи і друки	385.66
Адвокат Р. Н. С. за справи Союзові	272.00

E 39

Весь розхід виносить $13.405.59

Розмет платить 11.741 членів на цїле посмертне (кождий по 1.07 дол.) і 1628 членів на пів посмертного (кождий по 54 центів).

Крім того кождий член платить за орґан ,,Р. Н. Союза" по 10 центів, на Резервовий Фонд по 5 центів, на Народний Фонд по 1 центі, на Фонд Бідних по 1 центі, на Еміґраційний Фонд по 1 центі.

Член на цїле посмертне платить 1.25 цнт. и на половину посмертного 72 цнт.

Дм. Капітула, гол. предсід.
А. Шаршонь, гол. касієр
С. Ядловський, гол. секр.

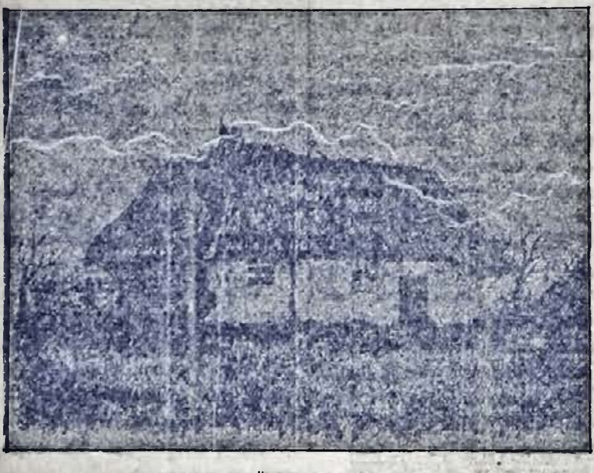
Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

ТАРАС ШЕВЧЕНКО.

НЕВОЛЬНИК.

ПОСЬВЯТА.

Думи мої молодії,
Понурії діти!
І ви мене покинули!...
Пустку натопити
Нема кому... Остав ся я,
Та не сиротою,
А з тобою, молодою,
Раю мій, покою,
Моя зоре досьвітняя,
Єдиная думо
Пречистая! Ти вітаєш,
Як у того Нуми
Тая німфа Еґерія:
Так ти, моя зоре,
Просияєш надо мною,
Ніби заговориш,
Усьміхнеш ся. Дивлю ся я —
Нічого не бачу.
Прокину ся — серце плаче,
І очі заплачуть.

ХАТА, В КОТРІЙ ШЕВЧЕНКО РОДИВ СЯ.

Спасибі, зіронько!
Минає
Неясний день мій, вже смеркає;
Над головою вже несе
Свою неклепаную косу
Косар непевний; мовчки скосить;
А там — і слід мій занесе
Холодний вітер. Все минає!...
Згадаєш може, молодая,
Вилиту сльозами
Мою думу, і тихими,
Тихими річами
Проговориш: „я любила
Його на сім сьвіті,
Й на тім сьвіті любити-му..."
О мій тихий сьвіте,
Моя зоре вечірняя!
Я буду вітати
Коло тебе, і за тебе
Господа благати!

I.

Той блукає за морями,
Сьвіт перехожає,
Долі, доленьки шукає:
Немає, немає.
Мов умерла! А той рветь-ся
З усієї сили
За долею... от-от догнав,
І — бебех в могилу!
А в иншого сіромахи
Ні хати ні поля,
Тілько торба; а з торбини
Виглядає доля,

ВЛАСНОРУЧНИЙ ПОРТРЕТ ШЕВЧЕНКА.

Мов дитинка; а він її
Лає, проклинає
І за чвертку закладає, —
Ні, не покидає!
Як реп'ях той, учепить ся
За латані поли,
Та й збирає колосочки
На чужому полі;
А там—снопи, а там—скирти,
А там — у палатах
Сидить собі сіромаха,
Мов у своїй хаті.
Такая-то доля тая, —
Хоч і не шукай!
Кого схоче, сама найде,
У колисці найде.

Ще на Україні веселі
І вольні пишались села
Тогді, як праведно жили
Старий козак і діток двоє.
Ще за Гетьманщини старої
Давно се ділось колись.

Так коло полудня, в неділю,
Та на Зелених ще й сьвятках,
Під хатою в сорочці білій
Сидів, з бандурою в руках,
Старий козак.
— „І так, і сяк!"
Старий міркує, розмовляє:
„І треба б," каже, „й трохи шкода!
А треба буде: два-три годи
Нехай по сьвіту погуляє
Та сам с в о є ї пошукає.
Як я шукав колись... Ярино!
А де Степан?" — „А он під тином,
Неначе вкопаний, стоїть!"
— „А я й не бачу! А ідіть
Лишень сюди, та йдіть обоє!
А нуте, діти, оттакої!"
І вдарив по струнах.
Старий грає, а Ярина
З Степаном танцює;
Старий грає, примовляє,
Ногами тупцює.
„Як-би мені лиха та лиха,
Як-би мені свекрівонька тиха,
Як-би мені чоловік молодий,
До другої не ходив, не любив!
Ой гоп, чики-чики!
Та червоні черевики,
Та троїстії музики:
Од віка і до віка
Я любила б чоловіка!
Ой гоп! Заходивсь,
Зробив хату, оженивсь,
І піч затопив
І вечерять наварив.
— А нуте, діти, оттакої!"
І старий підняв ся;
Як ударить, як ушкварить,
Аж у боки взяв ся!
„Чи так, чи не так,
Уродив постирнак,
А петрушку
Кришив в юшку,
Буде смак, буде смак!
Ой так, таки так,
Оженив ся козак;
Кинув хату
І кімнату,
Та й потяг у байрак.

— Ні, не та вже! підтоптались
Стара моя сила:
Утомив ся. А все се ви
Так розворушили.
О, бодай вас! Що-то літа!
Ні вже, не до-ладу...
Минуло ся. Іди лишень
Полудновать лагодь;
Гуляючи, як той казав,
Шматок хліба з'їсти.
Іди ж, доню! — А ти, сину,
Послухаєш вісти.
Сідай лишень! Як убили
Твого батька Ивана
В Шляхетчині, то ти ще був
Маленьким, Степане,
Ще й не лазив." — „То я не син?
Я чужий вам, тату?" —
— „Та не чужий! стрівай лишень!
От, умерла й мати,
Таки твоя, а я й кажу
Покійній Марині,
Моїй жінці: А що? кажу,
Возьмем за дитину —
Тебе б отсе? — Добре, каже
Покійна Марина:
Чому не взять? — Взяли тебе
Ми, та й спарували
З Яриночкою до купи.
А тепер осталось
Ось-що робить: ти на літі,
І Ярина зріє;
Треба буде людей шукать
Та що-небудь діять.
Як ти скажеш?" — „Я не знаю,
Бо я думав... теє..."
— „Що Ярина сестра тобі?
А воно — не теє;
Воно просто: любіте ся,
Та й з Богом до шлюбу!
А поки що, треба буде
І на чужі люди
Подивитись, як там живуть:
Чи орють,
Чи на неораному сіють,
І просто жнуть
І немолочене віють,
Та як і мелють і їдять —
Все треба знать.
Так от-як, друже: треба в люди
На рік, на два піти
У найміти;
Тогді й побачимо, що буде.
Бо хто не вміє заробить,
То той не вміти-ме й пожить.
А ти як думаєш, небоже?...
Не думай! коли хочеш знать,
Де лучше лихом торгувать,
Іди ти в Січ! Як Бог поможе,
Там наїси ся всіх хлібів;
Я їх чимало попоїв:
І досі нудно, як згадаю!
Коли здобудеш, принесеш:
А коли згубиш, поживеш;
Моє добро! Та хоч звичаю
Козацького набереш ся
Та побачиш сьвіта,
Не такого, як у бурсі,
А живі м и с л и т е
З товариством прочитаєш,
Та по-молодечи
Будеш Богу молити ся,
А не по-чернечи
Харамаркать. Оттак, сину!
Помолившись Богу,
Осідлаєм буланого,
Та й гайда в дорогу!
Ходім лишень полудновать.
Чи ти вже, Ярино,
Змайструвала нам що-небудь?
Оттаке-то, сину!..."
— „Уже, таточку!" озвалась
Із хати Ярина.

II.

Не їсть ся, не пьеть ся, і серце не
[беть ся,
І очи не бачать, не чуть голови,
Неначе немає, ніби неживий:
Замість шматка хліба, за кухоль
[береть ся.
Дивить ся Ярина та нишком сьміють ся.
— „Що се йому стало? Ні їсти, ні пить,
Нічого не хоче! Чи не занедужав? —
Братіку Степане! що в тебе болить?"
Ярина питає. Старому байдуже,
Ніби-то й не чує. — „Чи жать, чи не
[жать,
А сіяти треба!" старий промовляє
Ніби-то до себе. „А нумо вставать!
До вечерні може ще пошкандибаю.
А ти, Степане, ляжеш спать,
Бо завтра рано треба встать
Та коня сідлать."

— „Степаночку, голубчику!
Чого се ти плачеш?
Усьміхни ся, подиви ся!
Хиба ти не бачиш,
Що й я плачу? Розсердив ся
Бог знає на кого,
Та й зо мною не говорить.
Утечу, єй-Богу,
Та й сховаюсь у бурьяні...
Скажи бо, Степане!
Може й справді нездужаєш?
Я зілля достану,
Я побіжу за бабою...
Може се з пристріту?"
— „Ні, Ярино, моє серце,
Мій рожевий квіте!...
Я не брат тобі, Ярино!
Я завтра покину
Тебе й батька, на чужині
Де-небудь загину;
А ти мене й не згадаєш,
Забудеш, Ярино,
Свого брата!" — „Схамени ся!
Єй-Богу, з пристріту!
Я не сестра? хто-ж отсе я?
О Боже, мій сьвіте!
Що тут діять? Батька нема,
А він занедужав
Та ще й умре. О Боже мій!
А йому й байдуже,
Мов сьміють ся. Степаночку!
Хиба ти не знаєш,
Що без тебе і таточка
І мене не стане?" —
— „Ні, Ярино, я не кину,
А тілько поїду
Недалеко. А на той рік
Я до вас приїду
З старостами, за тобою
Та за рушниками.
Чи подаєш?" — „Та цур тобі
З тими старостами!
Ще й жартує!" — „Не жартую,
Єй-Богу, Ярино,
Не жартую!"—„Та се й справді
Ти завтра покинеш
Мене й батька? Не жартуєш?
Скажи бо, Степане!
Хиба я справді не сестра я?"
— „Ні, моє коханьня,
Моє серце!" — „Боже ж ти мій!
Чому я не знала?
Була б тебе не любила
І не цілувала...
Ой, ой, сором! Геть од мене!
Пусти мене! Бачиш,
Який добрий! Та пусти бо!
Єй-Богу, заплачу."
І заплакала Ярина,
Як тая дитина,
І крізь сльози промовляла:
„Покине! покине!"

Як той явір над водою,
Степан похилив ся,
Щирі сльози козацькії
В серці запекли ся,
Мов у пеклі. А Ярина
То клене, то просить,
То замовкне, подивить ся
І знов заголосить.
Не счули ся, як смеркло ся;
І сестру і брата,
Ніби скованих до купи,
Застав батько в хаті.
І сьвіт настав, а Ярині
Не спить ся, ридає.
Уже Степан із криниці
Коня напуває.
Й вона з відрами побігла
Ніби за водою
До криниці. А тим часом
Запорожську зброю
Старий виніс із комори;
Дивить ся, радіє,
Приміряє, ніби знову
Старий молодіє.
Та й заплакав. — „Зброє моя,
Зброє золотая!
Літа мої молодії,
Сило молодая!
Послужи, моя ти зброє,
Молодій ще силі,
Послужи йому так щиро,
Як мені служила!"

Вернули ся од криниці,
І Степан сідлає
Коня, свого товариша,
Й жупан надіває.
А Ярина дає зброю,
На порозі стоя;
Степан її надіває,
Та плачуть обоє.
І шаблюка, мов гадюка,
Й ратище-дрючина,
Й самопал семипядений
Повис за плечима.
Аж зомліла, як узріла;
І старий заплакав,
Як побачив на коневі
Такого юнака.
Веде коня за поводи
Та плаче Ярина;
Старий батько іде рядом,
Научає сина:
Як у війську пробувати,
Старшин шанувати,
Товариство поважати,
В табор не ховатись.
— „Нехай тебе Бог заступить!"
Як за селом стали,
Сказав батько, — та всі троє
Разом заридали.

Степан гукнув, і курява
Шляхом підняла ся.
— „Не бари ся, мій синочку!
Швидче повертай ся!"
Сказав старий. А Ярина,
Мов тая ялина
При долині, похилилась.
Мовчала Ярина,
Тілько сльози утирає,
На шлях поглядає:
Із куряви щось вигляне
І знов пропадає;
Ніби шапка через поле
Котить ся, чорніє,
Пропадає, мошечкою
Тілько-тілько мріє,
Та й пропало. Довго, довго
Стояла Ярина
Та дивилась, чи не вирне
Знову комашина
Із куряви. Не вирнула,
Пропала. І знову
Заплакала Яриночка
Та й пішла до-дому.

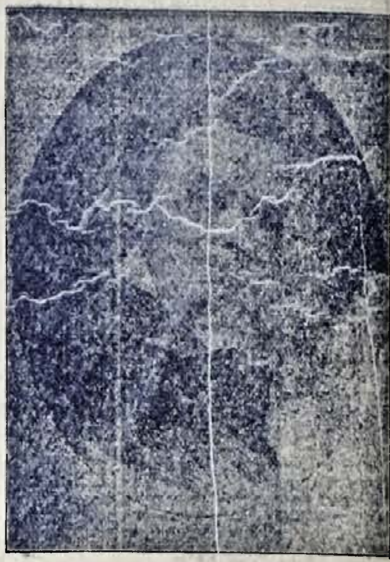
III.

Минають дні, минає літо;
Настала осінь, шелестить
Пожовкле листя. Мов убитий
Старий під хатою сидить:
Дочка нездужає Ярина,
Його єдиная дитина
Покинуть хоче! З ким дожить,
Добити віку вікового?
Згадав Степана молодого,
Згадав свої благі літа,
Згадав — та й нищечком заплакав
Багатий сивий сирота.

— „В Твоїх руках все на
[сьвіті,
Твоя всюди воля!
Нехай буде так, як хочеш —
Така моя доля!"
Старий вимовив і нишком
Богу помолив ся,
Та й пішов собі з-під хати
І в садок поплив ся.

І барвінком, і рутою,
І рястом квітчає
Весна землю, мов дівчину
В зеленому гаї.
І сонічко серед неба
Опинилось, стало,
Мов жених той молодую,
Землю оглядало.
І Ярина вийшла з хати
На сьвіт божий глянуть.
Ледве вийшла; усьміхнеть-ся.
То піде, то стане,
Розглядає, дивуєть-ся,
Та любо, та тихо,
Ніби вчора народилась...
А лютеє лихо
В самім серці ворухнулось
І сьвіт запалило.
Як билина підкошена,
Ярина схилилась;
Як з квіточки роса в-ранці,
Сльози полили ся.
Старий батько коло неї
Як дуб похилив ся.

Одужала Яриночка.
Ідуть люде в Київ
Та в Почаїв помолитись,
І вона йде з ними.
У Києві великому
Всіх сьвятих благала;
У Межигорського Спаса
Тричи причащалась;
У Почаєві сьвятому
Ридала-молилась,
Щоб Степан той, доля тая,
Їй хоча приснилась.
Не приснилась!... Вернула ся.

ШЕВЧЕНКО В МОЛОДІМ ВІЦІ.

Знову забіліла
Зима біла. За зимою
Знов зазеленіла
Весна божа. Вийшла з хати
На сьвіт дивуватись
Яриночка, та не Бога
Сьвятого благати,
А нищечком у ворожки
Про його спитати.

І ворожка ворожила,
Пристріт замовляла,
Талан-долю та весільля
З воску виливала.
— „Он бачиш? кінь осідланий
Тупає ногою
Під козаком; а он-де їде
Дідусь з бородою
Аж до колін. Отто гроші;
Я би догадав ся
Козак оттой злякать діда...
Злякав! — та й сховав ся
За могилу, лічить гроші...
А он знову шляхом
Козак іде, ніби старець;
То, бач, ради страху,
Щоб Ляхи або Татари
Часом не спіткали."
І радесенька Ярина
До-дому верталась.

ШЕВЧЕНКО, ЯК САЛДАТ.

IV.

Уже третій і четвертий
І пятий минає
Немалий рік, а Степана
Немає, немає!
І стежечка-доріжечка,
Яром та горою
Утоптана до ворожки,
Поросла травою.
Нема його! У черниці
Косу розплітала,
Безталанна; к... до неї
Падає, блага...

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

Старий батько, хоч літечко,
Хоч Петра діждати,
Хоч Зеленої Неділї...

Діждались, і хату
Уквітчали гарнесенько,
І в сорочках білих
Невеселі, мов сироти,
Під хатою сіли.
Сидять собі та сумують.
Слухають: щось грає
Мов на кобзі, на улиці,
І ніби співає...

ВЛАСНОРУЧ. ПОРТРЕТ ШЕВЧЕНКА В НЕВОЛИ.

ДУМА.

„У неділю в-ранці рано
Синє море грало;
Товариство кошового
На раді прохало:
„Благослови, отамане,
Байдаки спускати,
Та за Тендер погуляти,
Турка пошукати."

„Чайки й байдаки
[спускали,
Гарматами рештували,
З Дніпрового гірла широкого випливали,
Серед ночи темної,
На морі синьому,
За островом Тендером потопали.
Один потопає, [пропадали...
Другий виринає,
Козацтву-товариству із синьої хвилї
[рукою махає
І зично гукає:
„Нехай вам, панове товариство, Бог
[допомагає!"
І в синій хвилї потопає.
[пропадає...

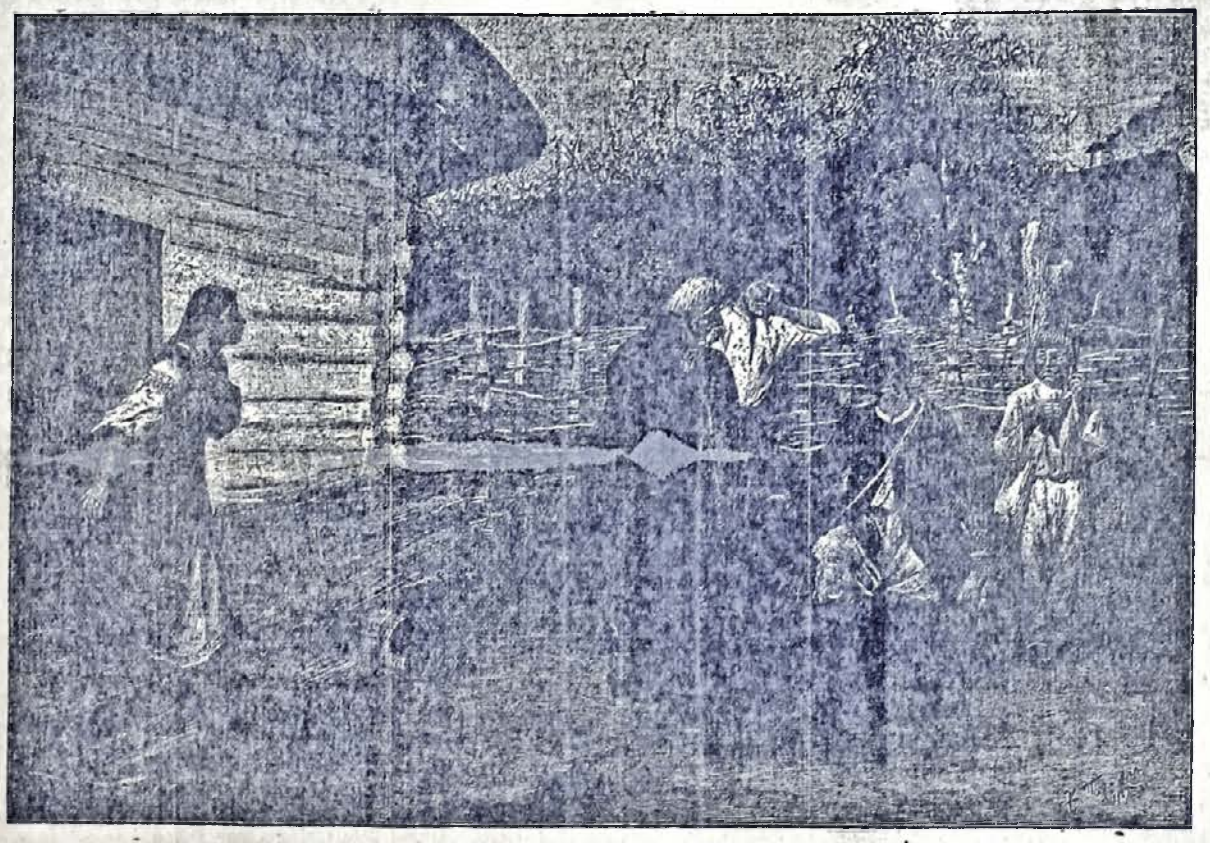
„Тілько три чайки, слава Богу,
Отамана куріного,
Сироти Степана молодого.
Синє море не втопило,
А в турецьку землю агарянську
Без кормил прибило.
Тогдї сироту Степана,
Козака лейстрового,
Отамана молодого,
Турки-яничари ловили,
З гармати гримали,
В кайдани кували,
В тяжкую неволю завдавали...
Ой Спасе наш Межигорський,
Чудотворний Спасе!
І лютому ворогові
Не допусти впасти

ВЛАСНОРУЧНИЙ ПОРТРЕТ ШЕВЧЕНКА.

В турецькую землю, в тяжкую
[неволю!
Там кайдани по три пуди,
Отаманам — по чотири...
І сьвіта божого не бачать, не знають,
Під землею камінь ламають,
Без сповіди сьвятої умирають,
Як собаки здихають.

„І згадав сирота Степан в
далеку Україну, [неволї

„Невольник". Т. Г. Шевченка. [З картини В. Трутовського.]

Нерідного батька старого,
І коника вороного,
І нерідну сестру Ярину...
Плаче, ридає,
До Бога руки здіймає,
Кайдани ламає,
Утїкає на вольную волю...
Уже на третьому полї
Турки-яничаря догнали,
До стовпа вязали,
Очи виймали,
Гарячим залізом випікали,
В кайдани кували,
В тюрму посадили
Та й замуровали..."

V.

От-так на улиці, під тином,
Ще молодий кобзар стояв
І про невольника співав.
За тином слухала Ярина,
І не дослухала — упала.
— „Степаночку! Степаночку!"
Кричала, ридала:
„Степаночку, моє серце!
Де-ж се ти барив ся?
Тату! тату! ідїть сюди,
Ідїть, подивіть ся!" —
Прийшов старий, розглядає,
І свого Степана
Не пізнає: таке з його
Зробили кайдани!
— „Сину ти мій безталанний!
Моя ти дитино!
Де ти в сьвітї погибаєш?
Сину мій єдиний!"
Плаче старий та ридає,
Й Степан сліпий плаче,
Невидющими очима
Мов сонце побачив.
І беруть його під руки
І ведуть у хату,
І витає Яриночка
Мов рідного брата;
І голову йому змила
І ноги умила,
І в сорочці тонкій, білій
За стіл посадила:
Годувала, напувала,
Положила спати
У кімнаті, — і тихенько
Вийшла з батьком з хати.

Через тиждень без
[старостів
За Степана свата
Старий свою Яриночку, —
І Ярина в хатї...
— „Ні, не треба, мій таточку,
Не треба, Ярино!"
Степан каже: „Я загинув,
На віки загинув!
За-що ж свої молодії
Ти літа погубиш
За калїкою, Ярино?...
Насьміють ся люде,
І Бог сьвятий покарає,
І прожене долю
З сії хати веселої
На чужеє поле.
Ні, Ярино! Бог не кине
І знайде дружину;
А я піду в Запороже:
Там я не загину, —
Нагодують."
— „Ні, Степане,
Моя ти дитино!
І Господь тебе покине,
Як ти нас покинеш.
Оставай ся, Степаночку!
Коли не хоч братись,
То так будем: я — сестрою,
А ти будеш братом,
І дїтьми йому обоє,
Батькові старому.
Не йди од нас, Степаночку,
Не кидай нас знову!
Не покинеш?..." — „Ні,
[Ярино!"
І Степан остав ся.
Зрадів старий мов маленький,
Аж за кобзу взяв ся:
Хотів вшкварить метелицю
З усієї сили,
Та не вшкварив...
Під хатою
Усї троє сїли.
„Роскажи ж ти нам, Степане,
Про свою недолю:
Бо й я таки гуляв колись
В турецькій неволї."
— „Отто-ж мене, вже слїпого,
На сьвіт випускали
З товариством. Товариство
На Сїч прямувало
І мене взяло з собою,
І через Балкани
Простали ми в Україну
Вольними ногами;
А на тихому Дунаю
Нас перебігають
Сїчовики-Запорожці
І в Сїч завертають...
І росказують і плачуть,
Як Сїч руйновали,
Як Москалї срібло-злото
І сьвічі забрали
У Покрови; як козаки
В-ночі утїкали,
І на тихому Дунаю
Новим Кошем стали;
Як цариця по Києву
З Нечосом ходила,
І Межигорського Спаса
В-ночі запалила,
І по Днїпру у золотій
Галері гуляла,
На пожар той поглядала,
Нишком усьміхалась.
І як степи запорожські
Тогдї подїлили,
І панам на Українї
Люд закріпостили...
Як Кирило з старшинами
Пудром осипались
І в цариці, мов собаки,
Патинки лизали.
Оттак, тату! Я щасливий,
Що очей не маю,
Що нічого того в сьвітї
Не бачу й не знаю...
Ляхи були, усе взяли,
Кров повипивали,
А Москалї і сьвіт божий
В путо закували.

„Оттакè-то! Тяжко, тату,
Із своєї хати
До Турчина поганого
В сусїди прохатись!
Тепер, кажуть в Слободзеї
Останки збирає
Головатий, та на Кубань
Хлопців підмовляє...
Нехай йому Бог поможе!
А що з того буде —
Сьвятий знає! Почуємо,
Що роскажуть люде."

Оттак вони, що день
[божий,
У двох розмовляли
До півночи, а Ярина
Господарювала,
Та сьвятих оттих благала...
Таки-ж ублагала:
На всеїдній у недїлю
Вона спарувалась
З слїпим своїм...

Такеє-то
Скоїлось на сьвітї,
Мої любі дівчаточка,
Рожевії квіти!
Такеє-то! Одружились
Мої молодії.
Може воно й не до ладу,
Та що маю діять,
Коли таке сподїялось?
Рік уже минає,
Уже й другий. З дружиною
Ярина гуляє
По садочку. Старий батько
Сидить коло хати,
Та вчить внука пузанчика
Чолом оддавати...

VI. ЕПІЛОГ.

Отсе і вся моя дума...
Не здивуйте, люде!
Те, що було, минуло ся
І знову не буде.
Минули ся мої сльози,
Не рветь ся, не плаче
Поточене старе серце,
І очи не бачать
Нї тихої хатиночки
В забутому краю,
Нї тихої долиночки,
Нї темного гаю;
Нї дівчини молодої
Й малої дитини
Я не бачу щасливої:
Все плаче, все гине!
І рад би я сховати ся,
Але де? — не знаю.
Скрізь неправда, де не гляну,
Скрізь Господа лають!
Серце вяне, засихає,
Замерзають сльози...
І втомивсь я одинокий
На самій дорозї...
Оттаке-то! Не здивуйте,
Що вороном крячу:
Хмара сонце заступила,
Я сьвіта не бачу.
Ледве-ледве о півночі
Серцем прозираю,
І немощну мою думу
За сьвіт посилаю,
Сцїлющої й живущої
Води пошукати:
Як інколи, то й принесе
І покропить в хатї,
І засьвітить огонь чистий,
І сумно і тихо
Росказує про весїльля,
Звертає на лихо...

Тепер менї про слїпого
Сироту кінчає,
Але як довести кра[illegible]
І сама не знає:
Бо не було того дива
Може спокон-віку,
Щоб щаслива була жінка
З слїпим чоловіком.

Отже сталось таке диво!
Год, другий минає,
Як побрались; а дивіть ся — »
В купочці гуляють
По садочку. Старий батько
Сидить коло хати
Та вчить внука маленького
Чолом оддавати.

С. Марїнське, 16. X. 1845.

Найважнїйші дати життя Тараса Шевченка.

Тарас Григорович (Грушівський) Шевченко родив ся 25. (ст. ст.) лютого (9. марта н. ст.) 1814 р. в селї Моринцях, звенигородського повіту київської губернії. На 9-ому роцї житя стратив матїр — Катерину, а на 11-ому (1825.) — батька, Григорія. По смерти вітця стає Тарас школярем і робітником дяка, в два роки опісля — громадським пастухом овець, потім іде на

ВЛАСНОРУЧНИЙ ПОРТРЕТ ШЕВЧЕНКА.

службу до попа, буває в Києві, а вкінци хоче йти на науку до сільського маляра.

Від 1829 до 1838 р. перебуває Шевченко на службі дідича Енґельгардта і в тім часї звиджує зі своїм паном Вильно, потім Варшаву, а наконець Петербург, де учить ся декорацийного малярства. 1836 р. познакомлює ся з земляком Сошенком, учеником академії малярства, а через него відтак з поетом Гребінкою, секретарем академії Григоровичем і иншими визначними одиницями. Дня 22. цьвітня 1838, заходом академічних малярів Брюлова і Венеціянова та російського поета Жуковського, викуплений на волю за 2500 рублїв.

Позбувши ся кріпацького ярма, стає Тарас учеником академії штук красних в Петербурзї, а у вільних від науки хвилях складає свої чудові поезії, які пускає у сьвіт п. н. „Кобзар" в 1840 р. В рік опісля видає довшу поему „Гайдамаки", на вакаціях 1843 звиджує Україну, 1844 кінчить академію з дипльомом, їде знов на Україну і там дістає посаду при археографічній комісії. Дня 5. цьвітня 1847 р. Шевченка арештовано і відставлено до Петербурга.

1. червня засуджено Тараса за складанє революційних віршів на досмертну військову службу і вислано як простого салдата до Оренбурга з забороною писати і малювати. Потім переведено його в Орську кріпость, а відтак знов до Оренбурга. 1850 р. виряджують Шевченка до Новопетровського форту над Каспійське море і віддають під острійший догляд. Через цїлих 7 лїт терпів тут Тарас велике горе, аж доки заходами ґр. Толстих і инших приятелїв поета не дістав амнестії (2. мая 1857 р.)

Виїхавши 2. серпня 1857 з заслання, прибуває до Нижнього Новгорода, де придержують його пів року. При кінци марта 1858 дістає ся до Петербурга, в червни 1859 їде на Україну, а в вересни вертає опять до Петербурга. Від падолиста 1860 недужає, а 26. лютого 1861 р. умирає. Дня 26. цьвітня 1861 р. поклонники таланту Шевченка і його приятелї заняли ся перевезеньем тїла із чужої чужини на Вкраїну, а 6. мая спущено домовину в могилу на Чернечій горі близь місточка [illegible] над Дніпром в присутности кіл[illegible] народу.

ПОРТРЕТ ШЕВЧЕНКА (з бюсту Левандовського).

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

„SVOBODA" (LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
Published every Thursday at
184 Hudson Street, New York, N. Y.

Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
184 Hudson St., New York, N. Y.

K. KIRCZOW, manager
184 Hudson St., New York, N. Y.

Terms: Two dollars a year.

The largest circulation throughout the United States, Canada and Europe. The only advertising medium. Rates furnished on application.

Entered as second-class matter December 21, 1906, at the Post Office at New York, N. Y. under the Act of March 3, 1879.

„СВОБОДА"
часопись для руського народа в Америці і орґан „Р. Н. Союза", виходить що тижня в четвер і коштує:

в Америці на 12 місяців $2.00
до старого краю на 12 місяців ... $2.00
в Америці на 6 місяців $1.00

Оплачувати ґазету треба всегда з гори.

Гроші треба посилати в реджістрованім листі, або через експресовий або почтовий мові ордер. Моні ордер, то є грошевий переказ, котрий дістанете від почтаря або аґента на експресовім офісі, пішліть на нашу адресу, бо без того ми не годні гроший дістати.

Адреса;
„SVOBODA"
184 Hudson St., New York, N. Y.
Телефон 7074 Spring.

Дописи просить ся писати лишень на одній стороні картки. Дописи, непригожі до друку, нищить ся, наколи з гори не було зазначено, що жадає ся їх звороту і не було залучено марок на зворот.

Іще раз про слово „піп".*)

Минулого року надрукував я в Л. Н. Вістнику (кн. VII, 2, 41-44) невеличку замітку п. н. „Чи слово „піп" образливе", в якій подав етимольоґію слова і на її підставі виказав, що слово „піп" не могло бути образою, бо його значінє все додатне (= отець, батько), а не уємне.

Подаючи огляд Л. Н. Вістника за 1904 р. у „Записках"**), д. С. Т. звернув увагу й на сю замітку, написавши про неї ось що: „В сім остатнім листку автор доходить до висновку, що слово „піп" не то не може нікого неприємно дотикати, але противно має бути навіть почесним; автор доходить до того дорогою язикового порівнаня (в тім разі не цілком відповідною, бо діло не в походженю, а в теперішнім розуміню того слова), забув однако про те, що в старинній грецько-римській (поганській) духовній орґанізації єсть низший духовний чин з назвою popa, попа, (з наголосом на першім складі), що звичайно забивав кремінним топором жертвенні зьвірята; воно дуже імовірно, що сей уряд не мав великої почести у суспільности, й одже?..."***).

Стільки д. С. Т. — А тепер моя відповідь. Зачну від того, що я буцім то „забув".

Що у Римлян був низший духовний чин із назвою popa, який забивав жертвенні зьвірята і через те міг не мати великої почести у суспільности — се абсолютно нічого не доказує ні етимольоґічно, ні історично. Етимольоґічно слово має додатне значінє, а з історії ми знаємо, що духовні (і то не низші, але і висші чини) сповняли подібні функції у ріжних народів, а проте були високо поважані. Я покличу ся на тіж самі грецькі та римські духовні орґанізації, а надто на жидівські, як доволї знані в нас, на Гомерову Іліяду та Одисею, на Верґілієву Енеїду та в кінці на Біблію — як на найблизший доказ своїх слів. Хто там приносить кроваві жертви, хто вбиває їх власноручно, чи не духовні? А чи є який слід, що їх станові назви були для них образою? Я бодай не знаю нічого про те. А зрештою берім річ навіть із становища д. С. Т. зовсїм прозаїчно і сучасно: popa різав жертвенні зьвірята, тому не стояв у почести; а якже стояла справа зі звичайним різником, що різав зьвірята на поживу? Чи й він був у погорді між суспільністю? Менї се невідоме ні з римської історії, ні з теперішности. Навпаки, я знаю між різниками дуже поважаних людий і знаю, що слово „різник" не образливе для них: тим більше слово „popa", що мало обрядове значінє, не могло бути образливе.

Та д. С. Т. заявляє катеґорично, що діло не в походженю, але в теперішнім розуміню слова. Я постараю ся доказати, що слово „піп" мало в нас і має усе додатнє значінє, а не уємне, отже й не образливе, і то не тільки в старій, але і в новій, не тільки у штучній, але й у народній лїтературі, в устній словесности, і то навіть у сатирі, та в анекдотах, що як раз звернені на ріжні слабости людські, між тими і на попівські.

Уже в панонській леґенді про житє Константина говорить ся: „Постригъше и на поповьство" (Pastrnek, 162). В панонськім житію Методія папа „святи на поповьство" блаженаєго Мефодія" (Pastrnek, 226). В „Повести временныхъ лѣтъ" сказано про хрещенє Володимира: „Владимѣръ же поємь попы корьсоуньскы"; а далї: „Изиде Владимѣръ съ попы" і „попове же стояще молитвы творяху". В так званім церковнім уставі Володимировім говорить ся: „А се люди церковныѣ: игоуменъ, попъ, дияконъ, дѣти ихъ, попадия" (Чтенія в общ. Нестора, II. 67). Данило Паломник описуючи сходженє сьвятого огню в Єрусалимі, каже: Внутрь же церкви попове ждуть". У Кормчій Книзї читаємо: „Литоургисавый попъ или діяконъ"; „аще иметь попъ забыв ся что оу зоубы"; „аще поп потребляя дары... сплюєт, то из'ясти опять" і т. д. Собор уніятських епископів і архимандритів у 1764 р. сконстатував, що „русскіи попадьи содерживають собственнымъ трудомъ своихъ мужей" (Свистунъ, Прик. Русь, I, 39). А на книжках і рукописах подибуємо дуже багато написів: „Сія книга єсть (приміром) попа Ст. Теслевцьового" (Франко, Памятки) і ин.

Досить часто уживаєть ся слово „піп" у віршах XVIII та початку XIX столїтя. Недавно оголосив др. І. Франко віршу про отця Негребецького*). У ній читаємо між иньшим:

А скоро у згоді живють добрі люде,
То там при них і другим добре буде:
Добре для попа, добре для прислуги.
Котра не знає ні біди, ні туги.
Дяк, паламарь гладкі, тільки піп
[бідняка...
— — — — — — — — —
А я з благочинним і з всїма попами
І з біскупом лучче ще, як з вами
Знаком — — — — — — —
Громада се вислухала, погадала,
Сто золотих зібрала і попові дала.
Піп палицю в руки взявши і т. д.

Зазначую, що ся вірша сатирична, і зложена навіть мабуть не Русином, але Поляком, та проте слово „піп" не уживаєть ся в ній ніде в образливім значіню.

У вірші, писаній попом і зверненій до попів, читаємо:

Пастирю душевний, ти попе ізбраний,
Люд грішний очищати од Бога єсь
[даний.
Якже других очищаєш, кед сам скверним ізостаєш,
Жиючи блудно.
Ідут літа, попе, приходит кончина,
Аби тя не застала лютая година.
Глубоко спиш, пробуди ся, заблудивєсь, наверни ся,
О попе, покай ся!
Ох покай ся, попе, бо тя чорт возмет
[і т. д.**).

У загально звісній, але не народнього походженя пісні читаємо:

Журила ся попадя своєю бідою:
Біднаж моя головонька, що піп з
[бородою.
Ах мені тяжко, ах мені нудно,
Що з борадитим жити мені трудно.
— — — — — — — — —
Ой піду я до владики, буду го просити,
Щоб позволив мому попу бороду
[голити.
— — — — — — — — —
Не можу я, попаде, того учинити,
Бо так кождий довжен з нас бороду
[носити
А видиш ти, попаде, хоча я владика,
Яка в мене борода чесна і велика.
Ой піди но, попаде, до мої кімнати,
Подиви ся, що там попів, а всї боро-
[даті і т. д.***).

В народній пісні вояк умираючи каже:

Та най мене не ховають ні попи ні
[дяки,
А най мене поховають цїсарські вояки.
Попи, дяки, попи, дяки, лиш над грішми
[бють ся,
А цїсарські вояченьки горівки
[напють ся†).

Як бачимо, хоч тут і виступаєть ся проти попівських пороків, але саме слово „піп" не ужите ніде ні в уємнім, ні образливім значіню.

З нової нашої лїтератури можемо навести дуже багато виписок із словом піп, ужитих у поважнім, отже й додатнім значіню. Аби одначе не збільшувати занадто розмірів замітки, подамо лиш по кілька виписок.

Уже в Котляревського*) читаємо:

Я Кумськая зовусь Сивила,
Ясного Феба попадя (17).

Дяки з попами позбірались
Зовсїм служити всї прибрались.
Огонь розкладений горів.
Піп зараз взяв вола за роги
І в лоб обухом запідив (19).

Квітка, якого трудно хиба підозрівати, щоби він бажав собі ображувати духовних, та ще й у такім оповіданю, як Маруся**), пише: Пришедши він до панотця, не зміг і слова сказати, а тільки що плаче. Піп зараз догадавсь (58). — Пішли у церкву; піп став служити панахиду (58). — Та не зовіть попа (62). — А у бесїдї частенько і піп не знав, що против нього говорити (62). — За ними мари, а там ідуть аж три попи і четвертий дякон (63). — От як зовсїм управились, попи почали правити, що треба (65); за ними попи з сьвічками і дякон з кадилом (66). — Який піп прочита, тому й платок (66). — Попам заплатили за сороковусти (67).

У Шевченка читаємо:

Дяк співа,
Попи з кадилами, з кропилом;
Громада ніби нежива,
Ані телень... Поміж возами
Попи з кропилами пішли (I,118)***).

Я до попа та до сусїди,
Привів попа та не застав (II, 140).

Народ з попами
З усїх церков на гору йде (II, 140).

А поповичі з міста
Навезли намиста (II, 158).

А гетьман попович
Із-за Дніпра напирає (II, 177).

Положили ті клейноди
Попенкови в ноги (II, 187).

У М. Вовчка†) читаємо:

Зійди, зійди сонечко,
На попове полечко (II, 12).

Федькович††) уживає також сього слова: Тут аж чи не сїм попів, а восьмий дияков (II, 5). — бо на цвинтари не дав піп (II, 103). — Сюда з ним, каже піп, тай ухопив торбинку (II, 131).

У А. Вахнянина†††) читаємо: Сидимо ми на попівстві (190).

Найгарнїйший і найсимпатичнїйший тип попа в нашій лїтературі змальований у „Панських жартах" І. Франка. Там автор хоч би хотів, не міг ужити образливого слова, бо се було би противляю ся самій основі поеми. А там читаємо: Старий був, смирний піп у нас (305)§). — Де піп і челядь вся гуртом (306). — Як то попу віддякувать (306). — Чи так в село де для гостини попа запросять (315). — Й принизити старого мусїли попа (319). — А тимчасом наш піп не спить (320).

Нат. Кобринська, донька попа і сама попадя, не вагаєть ся уживати сих слів, не добачуючи в них очевидно нічого уємного: Але попівське весїлє, то амбіція дому (7)§§) — Син з діда прадіда попович, не хоче бути попом (9). — Чи може бути красший стан як попівський? (9). — Ось уже і піп іде (47). — А що, були сте у попа? (62). — Я їду з попом (66). — Над мочаром недалеко попівства був лужок (83). — Нещасна попадя встала дріжучи на цілім тілї (88).

У Ев. Ярошинської читаємо: Обізвав ся протопопа з серцем (2)§§§). — Пішла будити протопопиху (3). — Ви могли-б собі зараз дібрати попадю (15). — Не було підносити ся до протопопівни (147). — Піп та попадя плачуть за своєю донькою (149).

У Б. Лепкого також приходить се слово: Добрий був старенький, також піп (17)‡). — Молодість, що минула у попівськім дімку (17).

У Стефаника читаємо: Я з попом собі не заходжу; я аби хотів що попови дати (22)‡*).

У Дерлиці, що є сам попом, читаємо: До попа мене пустіть, мої любенькі (80)‡‡). — Піп дасть образок (104).

Др. С. Смаль-Стоцький пише: Були свої школи, а також і аґітація попів (36)$). — Як протопопа двох попів казав закувати в зелїза (68).

Ба що більше, навіть у наших „старовірів" і „старорусів", хоч які вони уважливі на те, аби не завіяти ся яким занадто демократичним висловом, — через що й уживають російських слів, що по їх думці — аристократичні — подибуємо слово піп. Я зацитую хоч одного їх письменника: Шляхта не дѣлала розличія между крестьяниномъ и уніатскимъ попомъ (I, 37)*). — Послѣдствіемъ того было поступленіе множества поповичей въ державную службу (I, 39). — Тяжки условія быта произвели типъ сельской попадьи (I, 187). — Благонадежныхъ русскихъ поповъ (I, 316). і т. д. Такі цитати можна продовжувати в безконечність.

Звернїмо ся до иньшого роду лїтератури, до народнїх анекдотів, в яких обсервація звичайно дуже докладна, і які обіймають найріжнороднїйші ситуації з людського житя, з усїх верств і станів, без огляду на вік, пол, суспільне положенє і т. д. підгляненого обєкта в такій хвилї, яка найлїпше надаєть ся для того, аби могла виказати слабу сторону висьміваного. Щож ми там побачимо? А те, що й висше сказали. Жартуєть ся в них із попівського стану, так само як і з иньших, але саме слово „піп" не відграє в них ролї. Що більше, побіч слова „піп" стоїть і „ксьондз" (у нас у Галичинї найблагороднїйший термін для назви духовного тому, що но польськи = ksiądz) і „єґомость" (також дуже благородне) і „сьвященник", яке вже абсолютно не може бути образою. Значить, ті слова на стільки тут приходять, на скільки треба ними означити стан. Подамо кілька прикладів.

„А то раз якийсь піп дуже не любив казанє говорити"**) (273). — „Піп тамошнїй оповідає, ще з тих старих невчених попів" (275). — „Оден піп розповідав: Ще як я йно настав за попа" (276). — „Піп залицяв ся до молодиці" (280). — „Казав раз піп казанє" (282). — „Був то оден піп, а такий недобрий" (294). — „Загнївав ся піп з паном" (295). — „В однім селї на Підгірю не мали люди ксьондза з давних давен. І казав біскуп поставити для них церкву і дав ксьондза. І поставили церкву і приїхав ксьондз. Ксьондз відправляє у церкві, а нїхто анї ногою не хотїв піти. Ксьондз написав до біскупа" (297)). — „Так то было село, в селї старый ксендз" (267). — „Быв ксендз у селї, а піяк теньґый" (268). — „Був один ксьондз і дяк" (272). — „Був оден чоловік, а до його жінки ходив ксьондз, дяк і піддячий" (285). — „Один господар богатий справляв поминки і запросив сьвященника" (270). — „В однім селї настав молодий сьвященник" (288). — „Ей говоріт, єґомосць, нема вже й що казати" (271). — „Тай за тим словом бух усю юшку єґомостеви на голову" (270). — „Ей, єґомосць, скрикнув з розпукою" (279) і т. д. Таких виїмків можна також нацитувати, кілько кому хочеть ся і то не тільки з устної словесности, але й з иньшої лїтератури. А ще треба мати на увазї, що анекдоти — се переважно інтернаціональне добро, і то не лише анекдоти про духовних, але загалом. Колиж би ми приймили, що всї терміни для означеня духовних у анекдотах образливі, то так само були би вони образливі у всїх мовах і у всїх народів; ми надїємо ся одначе, що за таким абсурдом не буде нїхто обставати.

Потвердженє всього сказаного находимо й у народній піснї, а спеціяльно в коломийках, яких наведу кілька з недрукованої ще збірки:

Ой кувала зазулиця тай гайком, тай
[гайком,
Як не буду в селї попом, буду
[полатайком.

Черер пень, через пень, через
[колодочку.
Цїлувала попадя попа в бородочку.

Сповідали мене попи, самі молодії,
За гріхи мя не питали, бо самі такії.

На щос брав, колис знав, я не твоя
[рівна,
Ти простого попа син, а я деканівна.

Ой біг пес без овес, сука без татарку,
Любив піп попадю, а наймит кухарку.

Ой пішов я до церковцї Богу ся молити,
А піп мене заставляє кобилу лупити.
А я його питаю ся, чи кінь чи кобила:
Бодай тебе, пан-отчику, (вар.
[сьвятий попе) хороба лупила.

Ой дощ іде, роса паде, я під вільхов
[стою,
Любила бим єґомостя, їмости ся
[бою.

Ой доки я випивала по штири неповні,
Любили мє офіцири, а тепер духовні.

Ой ти ксьондзе молоденький, не
дай же ми слюбу,
Бо я з таким дїдоводом сидїти не буду.

Ой на горі монастир, там я сповідав ся,
Питав мя ся ксьондз за гріх, а я
[не признав ся.

В обрядових піснях, які, як відомо, визначають ся не лиш повагою, але й багатою символїстикою, приходить також слово піп, але ніде не трафляло ся менї знайти в ньому образливе значінє. Наведу приклад на се. В весїльній піснї читаємо:

Ой попе, попе Гордію,
Не дзвони рано в недїлю;
Задзвони рано в суботу,
Перебий дружечкам роботу*) і т. д.

Навіть у піснях, співаних по дорозї при повороті від шлюбу, отже не звязаних тїсно з обрядом, веселих і жартовливих по причинї щасливо довершеної події, не можна добачити ся в слові піп нічого злого:

Ой, матінко моя,
Вжеж я не твоя:
Вжеж я того пана,
З ким я шлюб приймала:

Шлюб шлюбувала
Да перед попом,
Да перед дяком,
З Іваном козаком**)

Ой на горі Маруся жито жне
І серпа в ручки не бере;
А за нею молодою густий сніп:
Чотири дяки, а пятий піп.
Звінчана Маруся за сїм кіп***).

Да були-ж ми в шлюбі
І в божому суді.
Од попа — шлюб,
Од Бога — суд,
Од короля — весілє†).

Я не буду наводити більше цитатів, бо надію ся, що й з сих кождий неупереджений читач може переконати ся, що слово „піп" не мало й не має, ні давно, ні тепер, ні в писаній (штучній), ні в народній (устній) лїтературі не лиш образливого, але й уємного значіня, а лише уємне значінє може бути для когось підставою для образи. В тамтогорічній замітці виказав я також, що етимольоґічно слово „піп" вказує лиш на додатне значінє. Коли отже етимольоґія, історія й теперішне значінє слова вказують, що воно не образливе, то як можна твердити щось навпаки? З того ж виходить, що слово „піп" має повне право на горожанство в лїтературі, що його можна уживати всюди та що духовні не мають причини бути невдоволеними ним.

А чи не може бути випадку, що слово „піп" набирає таки образливого (уємного) значіня? Може бути, та се може зайти з кождим іменником, не лиш у нашій, але і в чужих мовах. Я покажу се на прикладах.

Як відомо, слово „майор" служить для означеня військової ранґи і не один хотів би її добити ся та називати ся майором. Образливого в слові нема нічого з ніякого погляду так само, як і в „попі". А все-ж я здибав на селї чоловіка, якого називано „майором" (розуміеть ся поза очи) і який уважав сю назву обидливою для себе. Деж тут лежить обида? А в тім, що той чоловік при війську служив у майора і як був під галилейом, любив дуже тим величати ся. Через те односїльчани кплячи собі з нього прозвали його майором, а розуміеть ся, мало таких людий, що не вважають обидою для себе кпини.

Та я зі спеціяльного випадку перейду на більш загальні.

Кождому відомо, що слово „Герострат" само для себе не обидливе так само, як Стефан, Павло, Михайло і т. д. Та я певний, що не один інтелїґентний чоловік образив би ся, коли-б назвав його хто Геростратом. Чому? Тому, бо бесїдник вимовляючи слово, має на думці загально знаного Герострата, який зробив паскудно дїло, і називаючи когось Геростратом, хоче сказати, що сей чи той допустив ся такого самого паскудства, як Герострат. Се делїкатна метафора.

Саламон — також не образливе слово, тим більше, що його історичний властитель визначав ся і станом і розумом Але фраза: „Який мудрий Саламон" — може бути обидою, бо нею бесїдник хоче докорити комусь, що його розум дуже далекий від Саламонового; иньшими словами, що він дурень.

Мазепа (у нас є імя власне в Галичинї) не є образою і не один хотів би добити ся і становища історичного Мазепи і відіграти таку ролю як він (може з деякими змінами). Але коли Москаль назве якого консервативного і вірнопідданчого Українця Мазепою (або ще лїпше „мазипинцемъ"), то він може мати підставу до образи, бо тим словом закидаєть ся йому, що він стремить до державної самостійности, отже зраджує царя і т. д.

Патріот — дуже гарне слово, але в нас воно починає набирати чим раз більше уємного значіня через те,

---

*) Пор. Л. Н. Вістник 1905, кн. X, 2, ст. 47—60.
**) Записки, т. [illegible] ова хроніка, ст. 1—9.
*** Також, ст[illegible]

*) Записки, т. 65, Miscellanea, ст. 4—15.
**) В. Гнатюк, Угроруські духовні вірші, ч. 59.
***) Wacław z Oleska, Pieśni polskie i ruskie ludu galicyjskiego, ст. 462—464.
†) З рукописної збірки, переховано? в мене.

*) Пор. Енеїду, вид. Онишкевича. (Числа в скобках означують сторони видання).
**) Твори, вид. Онишкевича.
***) Кобзар, вид. Огоновського.
†) Народ. опов. вид. Видавн. Спілки.
††) Твори, видання Наук. Тов. ім. Шевченка.
†††) Оповіданя і гуморески.
§) І. Франко, З вершин і низин, друге видане.
§§) Кобринська, Дух часу, вид. Видавн. Спілки.
§§§) Перекиньчики, вид. Видавн. Спілки.
‡) З житя, вид. Видавн. Спілки.
‡*) В. Стефаник, Дорога, вид. Видавн. Спілки.
‡‡) Композитор, вид. Видавн. Спілки.
$) Буковинська Русь.

*) Ф. Свистунъ, Прикарпатская Русь подъ владѣніемъ Австріи, I—II.
**) Пор. В. Гнатюк, Галицько-руські анекдоти. — Числа подані побіч означують нумери анекдотів.

*) Гринченко, Этногр. Матеріалы III, ст.
**) Чубинський, Труды, т. IV, ст. 293.
***) Тамже, ст. 280, ч. 707.
†) Тамже, ст. 274, ч. 690.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

лого надуживано часто, і називаного патріотом навіть того, що приміром, відважив ся зівнути при комісареви поліції. З часом може воно стати обидливим так само, як стало обидою слово „Рутенець", яким означуєть ся реакційного, консервативного, ультраклерикального у ультральояльного Русина.

Слово „шляхтич" має додатне значіне і не один дав би багато ще й нині, аби стати шляхтичем. Але коли сього слова ужиє селянин і ще про селянина, який приміром перебрав ся по „шляхоцьки", то се певно рід обиди. Так само коли пан, а ще й Поляк, скаже слово „chłop", то воно певно набирає образливого значіня, бо під тим словом хоче пан розуміти: некультурність, простакуватість, перозум і т. д. Але проте селяни між собою називають ся „хлопами", деякі співають навіть: „Ми руські хлопи радикали" і не ображують ся сим терміном, бо вони розуміють під ним що иньше, як пан.

Найлїпше виявить ся ріжниця в подаваню додатного та уємного значіня при словах, зачерпнених із зоольоґічної термінольоґії. Ми знаємо, що слова: кіт, пес, голуб, сокіл, яструб, зазуля, сова, папуґа, риба, жоба, медвідь, лис, малпа, гадюка, свиня, паця, осел, кінь, бик, тхір і т. д. мають рівнорядне значінє і жадне з них ні красше, ні лїпше від другого. Ми кажемо одначе до дитини: „Що, котику?", — але „песику" — ніколи, хоч зрештою песик не визначаєть ся уємними прикметами, гіршими від котячих. Дівчина говорить нераз до хлопця: „Мій голубе, мій соколе", але мій яструбе — ніколи, хоч яструб так само хижий птах як сокіл. Так само хлопець, бажаючи запобігти ласки у дівчини, називає її: „Моя голубко, моя зазулечко, моя рибочко", а дівчина приймає мабуть із неменьшою приємністю сї пестливі вирази, як хлопець їх вимовляє. Але що сталось би, як би хлопець сказав нараз до неї: „Жабо, сово,папуґо!" Тільки й було-б його пестощів. Не інакше було би, як би назвав дівчину малпою, гадюкою, а вона хлопця медведем, лисом, тхорем, свинею, биком (дурним), ослом, конем (голендерським) і т. д. Надаючи такі собі назви, хлопець і дівчина ображували би себе взаїмно, бо тими назвами приписували-б собі малпячі, свинячі, віслячі і т. д. прикмети, які певно не належать до додатних і якими хвалити ся певно не захоче ніхто.

Збираючи все сказане, можемо ствердити, що кождий іменник крім свойого звичайного, може набрати ще й иньшого значіня відповідно до обставин, серед яких його хто, де, із яким наміром виголошує. Тому й слово „піп" може часом мати образливе значінє; але як би його прийшло ся викидати з тої причини зі словаря (як того дійсно хотять деякі духовні), то з такої самої причини можна повикидати з нього всї наведені висше слова, а крім того всї іменники загалом. Але що тоді лишило би ся в словарі і чи се дійсно достаточна причина для такого прочищуваня мови?

Менї відомо, що був час у Галичині, коли дехто хотів зробити зі слова „піп" щось „minderwertiges" (головно ріжні „економи" та „жонци" і деякі латинські попи, з відомою фразою „chłopi i popi", яка самим зіставленєм хлопів із попами ображала вуха деяких благородних преподобій), але менї здасть ся, що той час минув безповоротно тай уже не вернеть ся. Зрештою чи справді інтеліґентний чоловік може тим образити ся, що якийсь там „жонца" вважає себе більшим паном, розумнійшим і т. д. від „попа"? Так само зіставленє попа з хлопом на одній дошці в нинїшних часах загальної демократизації суспільства, а ще до того в нас, що не маємо аристократів (дехто в правді пробує вже „аристократизувати ся", себ то прибирати панські хиби, але се на загал не вплине) повинні духовні уважати плюсом, а не мінусом і вони повинні гордити ся тим, а не стидати ся. Таке право горожанства має слово піп прим. у Сербів та Болгар.

На упертість одначе нема лїку і коли який духовний уважає таки слово „піп" образою, то мусить мати до того такі самі причини, як згаданий селянин мав причину ображувати ся словом „майор". А в такім разї: Sit ei.

В.

СМІШНЕ.

Жидок приходить до довжника до дому, але сей замкнув двері на ключ і не хоче довжника пустити до середини; тоді жидок почав стукати до дверий:

Довжник (з хати): Хто там?

Жидок: Я, віритель!

Довжник: А в що ти віриш?

Жидок: Я вірю, що дістану мої [illegible]

[illegible]ник: Іди, дурний, — ти вір[illegible] в такі глупости!

КАЛЄНДАР.

МАРТ.

н. ст.	Дні	Руські сьвята
9	Четвер	Обр. гл. Іоана
10	Пятн.	Тарасія
11	Субота	Порфирія
12	Неділя	1. Посту Прок.
13	Понед.	Василія ісиов.
14	Вівтор.	1 Март. Евдокії
15	Середа	Теодота св.

НОВИНКИ.

ЖЕРТВИ НА СТИПЕНДІЮ ІМ. Т. ШЕВЧЕНКА.

О. Евген Бартіш з Форд Сити, Па. $1.00

⁂ Справа українського університету. Перед двома тижнями в буджетовій комісії австрійського парляменту, була справа університетів. Між иншими принято внесенє про утворенє українського університету у Львові. Є се отже запевненєм, що австрійське правительство справді думає про заложенє окремого українського університету у Львові. Говорять, що і польські політики токож годять ся на се і не будуть спротивляти ся основаню української сьвятинї науки, як се робили до тепер.

⁂ Російські чорносотенцї проти галицьких Українців. На сьвято 50-лїтного ювилею смерти Т. Шевченка мають виїхати до Київа галицькі укр. посли: Романчук, Цеглинський і д-р Колесса. Тепер російські чорносотенцї в своїх часописях в Петербурзї і в Київі роблять алярм і взивають російське правительство, аби не позволило галицьким послам брати участи в Шевченковому сьвятї. Що більше! Російські чорносотенцї у своїй ненависти до нашого народу посунулись так далеко, що дораджують російським властям, аби вони цілком заборонили обходи Шевченкового ювилею в Київі. Иншого знов погляду є поступові Росіяни. Вони самі уладжують величаві Шевченківські сьвята. Наприклад в Москві наукові російські Товариства устроюють величаве сьвято Шевченка, а так само в Петербурзї академія наук і штук красних уладжують ювилей Шевченка. Нарід наш на Українї, як з сего бачимо, може числити на поперте лиш поступових Росіян. Вправді є їх ще не богато, але з кождим роком стає їх більше і колись вони возьмуть верх над поганим чорносотенством.

⁂ Президент Тафт потвердив конституцію нового стейту, Ню Мексик.

⁂ Урядова статистика виказує, що в Злучених Державах усї шери і вартісні папери находять ся в руках ледви 60.000 людей, коли приміром у Франції половина усего населеня є властителем державних вартісних паперів.

⁂ Сими днями тутешний уряд випускає опять паперів 3 процентових на суму 50.000.000 долярів, на докінченє будови панамського каналу.

⁂ В леґіслятурі стейту Невада внесено проєкт закона, аби засудженим на смерть було вільно самим вибирати рід смерти, якою мають згинути. Коли се право буде мати законну силу, то засуджений на смерть буде міг зажадати місто шибеницї, трутизни. В тім случаю дістав би фляшочку пруского квасу а вязничий лїкар має обяснити, в який спосіб його ужити.

⁂ Тутешне міністерство рільництва оголосило, що 5 процент усїх безрог в Злучених Державах має трихіну. Хто отже хоче устеречи ся перед солїтером, повинен вистерігати ся їсти недоварене або недопечене вепрове мясо.

⁂ В державній друкарни в Вашинґтонї, де друкують паперові гроші заносить ся на страйк. Уряд хоче іменно заступити ручні машини, машинами ротаційними і в сей спосіб річно ощадити 750.000 дол. на платні робітників. Річ природна, що сей проєкт викликав протест юнії друкарів.

⁂ Повстав тут проєкт, аби Лїнкольнови виставити в Вашинґтонї памятник коштом 2-ох мілїонів долярів. Памятник мавби мати вигляд величезного стосу каміня. Деякі тутешні патріоти виступають проти того проєкту, кажучи, що коштом 2-ох мілїонів дол. можна вибудувати чудову дорогу від хатини в стейтї Кентокі, де уродив ся Лїнкольн аж до стейту Індіяна, де стоїть його памятник. Дорогу сю можнаб назвати дорогою Лїнкольна, і вона булаб лїпшим пошанованєм його памяти, як безужиточна купа каміня.

⁂ Минувшого тижня в місцевости Пасадена, в Каліфорнії пораз перший за минувших 20 лїт упав сніг.

⁂ В Вінніпеґу, в Канадї на днях почала виходити нова українська часопись: „Нова Громада." Є се тижневник, коштує 2.00 дол. в рік, та являє ся як орґан „Укр. Федерації соціял-демократичної партії."

⁂ Смерть від мяса і вина. Не один чоловік в голодній Галичині думає, що вже найлїпше стоять ті люди, що можуть їсти саме мясо та ще й вином поливати. Тимчасом ті люди, що мусїлиб їсти тільки мясо і пити вино, булиб більше нещасливими від галицьких нуждарів, котрі живлять ся сухим хлїбом і пють воду. Що воно так а не інакше видно з того, що в Мексику (в Америці) виконували кару смерти в той спосіб, що засуджених годували тільки мясом і вином. Нї один засуджений не міг витримати на тікім харчи більше як чотири тижні і умирав.

⁂ Часописи з Відня доносять про нечувану подію, що стала ся коло села Пашкенту, на Сибіри. Вертала саньми з сусїдного села весїльна дружина, складаюча ся з 120 осіб. На їдучих пару миль перед селом напала величезна громада вовків. І тоді почали ся страшні сцени. Сї, що були сильнійші, кидали слабших вовкам. В сей спосіб до села доїхали ледви дві особі. Послїдними, яких вони кинули зі саний вовкам, були новоженцї. Вовки були так виголоджені, що киненого чоловіка, чи впавшого коня пожирали протягом кількох секунд.

⁂ Самовбийство в бальонї. Робітники, що працювали в поли недалеко Лондону, столиці Анґлії, запримітили бальон і повитали його окликами, коли нараз бальон почав спадати з незвичайною скоростю між поблизькі дерева заки робітники могли прибігти на те місце, вітер скинув бальон з дерева на землю. Робітники думали, що подорожні випали з бальона, але побачили щось далеко страшнїйшого. В човнї бальона лежав труп молодої женщини і мужчини. Після найдених при них паперів удало ся зараз справдити хто се сї самовбійці. Обоє забили ся з любови. Молода женщина була дочкою дуже богатих батьків, котрі не хотїли позволити, щоби вона віддала ся за воздухоплавця, з огляду на його небезпечне занятє. Тому залюблені постановили відібрати собі житє та довершили постанови серед так незвичайних обставин.

⁂ До сих пор до виробу сїрників уживано білого фосфору, який є незвичайно сильною трутиною. Один лишень сїрничковий трост знав про один тайний препарат, що в повні заступав білий фосфор, не будучи притім зовсїм трутиною. Відносини в фабриках, де уживано білого фосфору, були такі страшні, що аж президент Тафт був приневолений спеціяльним відручним письмом звернути на них увагу Конґресу. Незалежні фабриканти мали отже до вибору: або звинути свої фабрики, або злучити ся з тростом. Тоді повстав навіть проєкт, аби уряд відкупив від тросту його тайну і віддав її до публичного ужитку. Уряд однак не квапив ся з тим, і справа проволокла ся до днесь. Аж ось недавно сему президент сїрникового тросту оголосив, що зі взгляду на загальне добро є готовий віддати тайний препарат, заступаючий білий фосфор, до загального ужитку. Факт сей сьвідчить, що таки у мілїонерів є щось такого, що ми привикли називати совістю.

⁂ Сими днями вийшла в Берлїнї книжка під заголовком „Російська держава в Европі і Азії." Є вона написана на підставі зовсїм певних інформацій і цитують ся у ній численні російські тайні документи. У ній доказує ся, що Росія порішила за всяку цїну анектувати хінську провінцію Манджурію. Усе є вже приготовлене до сего кроку. Росія не потребує зовсїм обавляти ся опору місцевого населеня, позаяк тамошні мандарини завдяки російським рублям відносять ся незвичайно ворожо до хінського правительства. Усї впливові монґольські князї є рівнож перекуплені а і буддиські попи за рублї перейшли зовсїм на сторону Росії. Книжка кінчає ся пророцтвом, що в найблизшім часї прийде до крівавого конфлїкту поміж Хінами і Росією та Японом. Кінцем того буде поділ Хін поміж Росію і Япан.

⁂ Музей натуральної історії в Парижи вислав знаного дослїдника Ле Петіт до Африки з цїлею розслїдженя незнаних ще околиць. Дослїдник в глубині Африки подибав цікаве, незнане до сих пор звіря, про якого тамошні мешканцї давно вже розказували Европейцям. Їх оповіданя уважано однак байками. Звіря се можна-б назвати водним слоньом. Учений бачив пять штук тих звірів на берегах озера. Поодиноке звіря є два метри високе, має далеко коротшу трубу від слоня, малесенькі уха і дуже довгу шию. Рівнож слїди ніг сих звірів вказували, що будова їхніх ніг є зовсїм відмінна від будови ноги слоня. Звірі, побачивши людий, кинули ся в воду і зникнули десь в глибинях.

⁂ Розкопи на полях Назерета. Французький сьвященик о. Віянд великий знавець старинностий займає ся тепер розкопами у тих всїх місцях, де жив і научав Ісус Христос. Після звітів, які падіслав о. Віянд париській академії наук, розкопано доси те місце, на якім мав стояти дім і варстат сьв. Йосифа. Знайдені частини муру вказують на се, що дім розкопаний не є домом, в котрім мав жити Ісус Христос, бо дім сей побудований пізнїйше. Недалеко від сего дому находить ся керниця Марії, де архангел Гавриїл благовістив рождество Спасителя. В роскопах найдено ріжнородні предмети потрібні до щоденного житя. Всї вони сягають часів Ісуса Христа, тому можна припускати, що Ісус Христос їх уживав. Недалеко церкви Благовіщеня стоять розвалини старої церкви, збудованої мабуть по вознесеню Христа на небо, в церкві сїй сходили ся на молитви перші християни враз з Марією, матірю Христа.

⁂ Найбільший і найменьший чоловік. По більших містах Европи показуєть ся тепер цікава пара людий: найменьший і найбільший чоловік на сьвітї. Великан се 26-лїтний Француз. Називаєть ся він Йосиф Дісор. Виріс він чимало, бо на повних три метри високий. Його товариш се найменший із живучих тепер карликів (так звуть маленьких ростом людий) князь Атом. Коли він хоче шепнути щось до уха свойому товаришеви-великанови то мусить поставити на високім столї крісло і аж ставнувши на нїм, може досягнути до уха великана Дісора.

⁂ Пес сьвідком в судї. Перед карним судом в Гнїзнї (в Пруській Польщі) став як обжалуваний господар Гнат Павляк з села Чешева. В тім селї стверджено кілька випадків скаженини у псів і тому кілька тих псів казав жандарм забити. Павляк мав також забити свого пса, що він нїби й зробив, але дехто твердив, що він видав тільки його з дому а по році знов відібрав. На розправі ставало 12 сьвідків і пес. Та сьвідки не могли присягнути, що се той самий пес, хоч був подібний. Один сьвідок заявив, що коли би пес загавкав, то він пізнав би його по голосї. Обжалуваний сам спонукав пса до того, що він загавкав. На се сьвідок з цїлою певностю твердив, що се той сам пес. На основі його твердженя засуджено Павляка на тиждень вязниці.

⁂ Дивний остров. Кождої осени лучає ся на мори коло Лївляндії дуже дивне явище природи, що є в своїм роді дійсно одиноке на цїлім сьвітї. Іменно, серед сего моря лежить остров, досить великий і пашнистий, тому рік річно косять лїтом мешканцї сусїдних островів трави на сїм островчику. Се є лїтом, але даремно шукати би його осеню, вже при кінци жовтня, або на початку листопада; за те знова бачимо його на веснї, вкритого буйною, зеленою травою. Але дивною є в сїм зниканю островчика ся обставина, що після запевнювань жителїв поблизьких островів, годі зауважати пору, коли сей остров ховає ся під морськими филями; нераз вже сї люди вичікували пори, коли має остров зникати, але се зниканє відбувало ся так якось непомітно, що ніхто властиве сего не бачив. Силу сего дивного процесу зниканя острова приписувано давнїйше чортам, відьмам і иншим нечистим силам, та тепер вже прояснила наука се дивне явище. На днї моря повстають по причинї горяча в торфовій субстанції острова ріжні ґази; в наслїдок нагромадженя безчисленної скількости ґазу, що не має можности видобути ся на верх, стає ся вкінци остров лекшим, чим вода, і немов бальон уносить ся в воздух. Осению, коли настають морози, і ґази більше не витворюють ся, баньочки виповнені ґазом зникають із острова з кождим днем чим раз більше, аж вкінци цїлий остров тихо і без слїду знова падає в море, бо без ґазів вже стає тяжким.

⁂ Кілька лїт без сну. В Будапештї жиє жінка, Берта Геємес, яка кілька лїт не тільки не спала, але не мала навіть охоти до сну. Зачало ся се від тодї, як цигани хотїли вкрасти її дитину. Від тодї в неї нема жадної охоти йти спати. Та найдивнїйше, що вона чує себе зовсїм здоровою і сильною, мовби нїчого й не було. Від часу, як зачала ся в неї безсонність, розвинула ся в неї велика охота до науки. До сну вона й не кладе ся, бо скоро ляже, так робить ся їй недобре; та при сїм чує ся вона досить задоволеною.

Дівоча туга.

Свище вітер по діброві,
По діброві й по долинї;
Тяжко-важко менї жити
На далекій, на чужинї.
Свище вітер по долинї,
По ярузї, по глубокій;
Тяжко-важко менї жити
Одинокій, одинокій.
Свище вітер по долинї
Тай по горах задуває;
Серце тужить, очи плачуть,
А розрадоньки не має...
Дує вітер без упину
Все зимненький, все однакий;
Де-ж ті хлопцї в женихамєм?
Де-ж ті хлопцї розбишаки?
Щоб який з них навинув ся,
Розпочав ся залицяти,
Призабула-б своє горе,
Перестала-б банувати.

Чалий.

СКЛАДАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ПРИВАТНІ УКРАЇНСЬКІ ШКОЛИ В ГАЛИЧИНІ!

НЕРВОЗНІ ЛЮДЕ.

В усїх случаях зденервованя, тодї, коли хорий є вже приневолений оглядати ся за помочею, то поповнює дуже великий блуд, коли уживає на успокоєнє нервів таких средств, що по найбільшій части вбивають цїлковито нерви. Найчастїйшою причиною нервозности є ослабленє нервів, вимагаюче звичайно відмінного способу житя. Такі люди потребують лїку, який принїсби успокоєнє і скріпленє їх нервів. Таким лїком є Трінера Американський Еліксір Гіркого Вина.

Дуже богато случаїв нервозности походить з недомагань системи травленя. Як що система травленя не є в порядку, то кров убожіє і не може дати нервам достаточної поживи. Вони наслїдком голодового вичерпаня, слабнуть. Повисший лїк управильняє травленє, прочищує тїло і скріпляє кров.

Коли нервозність є злучена з хоробою жолудка або обструкцією, тодї уживайте Трінера Американський Еліксір Гіркого Вина. По всїх друґсторах.

JOS. TRINER,
1333—1339 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

ЖЕРТВИ НА ЧИТАЛЬНЯНИЙ ДІМ В СЕЛЇ ПЕНЯКАХ.

Д. Капітула	$1.00
Складачі і робітники „Свободи" зложили: А. Савка 75 цт.; по 50 цнт.: А. Шостак, С. Левицький, Ст. Гладкий, П. Маційовський, В. Сандович і М. Смакула; по 25 цнт.: В. Сербенський, А. Кічак, Т. Яворський, П. Гаврилів і М. Микитишин; разом	$5.00
Й. Ялечко	$1.00
Ол. Романик з Джанставн, Н. Й	$1.00
В ч. 9. „Свободи" оголошено	$2.00
Разом	$10.00

ЗМІНА АДРЕСИ.

9-11 Моя теперішна адреса:
REV. ELIAS KUZIV
Box 375, Olyphant, Pa.

Подаю до відома, що моя теперішна адреса така:
Rev. Vasyl S. Hryvnak 10-11
P. O. Box 292, Johnstown, Pa.

41 ВЖИВАЮЧІ ТЮТЮН.

Помож іть нам оголошувати наш тютюн між вашими приятелями, а ми дамо вам сей красний 15-доляровий, позолочуваний годинник даром (дамський або мужеський). Подвійні коверти гарно ґравіровані, хороший десень, швайцарський осередок нікльований, каміні-рубіни, ходить знаменито, досконало приспособлений, накручуваний бічною галкою, час показує дуже докладно й точно. Такий самий взорець як виґравірований на коверті 14-кар. солідний золотий годинник, з 20-лїтною порукою. Торговцї зажадали би від вас за него $15.00. Ми вішлемо вам у $6.00 вартости нашого австрійського, турецького, російського і боснийського тютюну на папіроси або до файки. Хочемо, щоб ви нам помогли оголошувати наші знамениті роди тютюну межи вашими приятелями і тим способом розповсюднювали наш тютюн. Він є один з найлїпших на цїлім сьвітї. За тютюн рахуємо вам лише $6.00. Ви вишлїть нам тільки 50 центів (марками) на задаток, а останок $5.50 заплатите свому експресовому аґентови, коли будете оглядати тютюн і годинник. Як вишлете нам повну квоту $6.00 з вашим замовленєм, ми вішлемо вам з годинником цїнний ланцушок даром. Дістанете все нами обіцяне, або звернемо гроші. Ми гідні довіря, тож не ждїть, а присилайте сегодня ваше замовленє і забезпечте собі сей хороший годинник даром.

АҐЕНТИ ПОТРІБНІ. EUROPEAN TOBACCO CO.
33 LEONARD ST., DEP. 52, NEW YORK.

КУПЦЇ, ГРОСЕРНИКИ і ДРОҐШТОРНИКИ (АПТИКАРІ), котрі мешкають поза Ню Йорком, і торгують з чужинцями, можуть легко, зовсїм чесним способом і без ніяких видатків, заробити гроші, наколи звернуть ся на адресу:

P. O. Box 10,
Station V, New York.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

СПРАВИ „Р. Н. СОЮЗА".

Покровитель і почетний член Р. Н. С.:
Їх Преосвящ. Стеф. Сотер Ортинський, перший руський Епископ в Америці.

Головний Уряд „Р. Н. С." на роки 1910—1912:

Духовний управитель:
о. Мих. Балог, R. 9, Box 8, Butler, Pa.

Председатель:
Димитро Капітула, McAdoo, Pa.

Місто-председателька:
Марія Черемшак, Trenton, N. J.

Місто-председатель:
Іван Мартон, Whiting, Ind.

Секретар рекордовий:
Теодосій Лабовський, Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський, Box 76, Jersey City, N. J.

Касієр:
Алексій Шаршонь, 524 Pine and Franklin St., Shamokin, Pa.

Контрольна Комісія:
о. В. Балог, Whiting, Ind.
Константин Поступак, McAdoo, Pa.
Теодосій Каськів, Newark, N. J.

Радні:
Іван Глова, Shamokin, Pa.
А. Стефанович, Ambridge, Pa.
Й. Ялечко, Ramey, Pa.
А. Маркевич, New Alexandria, Pa.
В. Левчик, Elizabeth, N. J.
А. Добош, Lansford, Pa.

Організатор:
Ілько Моранець, 1441 Emma Street, Chicago, Ill.

Редактор:
Осип Стеткевич, 184 Hudson Str., New York, N. Y.

Управитель друкарні:
Константин Кирчів, 184 Hudson Str., New York, N. Y.

Головна Канцелярія „Р. Нар. Союза" находить ся під числом 123 Sussex Str., Jersey City, N. J.

ВСТУПАЙТЕ ДО Р. НАР. СОЮЗА!

„Руський Народний Союз" — принимає членів до 45 літ житя.

Вступне після літ.

Р. Н. Союз платить:

В разі смерти члена кляси „А" (ціле посмертне) $1,000.00.

В разі смерти члена кляси „Б" (половину посмертного) $500.00.

Посмертне за жінку або мужа члена кляси „А" $400.00.

Посмертне за жінку або мужа члена кляси „Б" $200.00.

Посмертне за дітя від $15.00 до $300.00.

В разі утрати: а) обох очий, ніг, або рук $1,000.00, б) одної руки, ноги або ока $200.00.

Єсли отець родини в шпиталю божевільних, Союз платить що року родині $150.00.

Хто хоче вступити до Союза, мусить вписатись також до братства, яке належить до Союза.

ДО ВСІХ ВП. СЕКРЕТАРІВ І ОРГАНІЗАТОРІВ ВІДДІЛІВ Р. Н. СОЮЗА.

Звертаємо отсим увагу пп. Секретарів, щоби не присилали деклярацій без виповнения свідоцтва лікарського, яке находить ся на другій стороні деклярації, позаяк такі не будуть приняті. Членів понад 43 літ, мають предложити метрику або який інший доказ свого віку.

Рівнож при виповнюваню деклярацій просимо на те уважати, щоби на деклярації було подано, на яке посмертне член хоче належати, перечеркненем слово цілє або половину посмертне (ого), кілько має він і його жена літ, імя жени або кого иншого члена родини, після того, кому член записав посмертне. Секретарі мають уважати, щоби член заявив, якої єсть віри. Не вистарчає сказати, що член єсть Русин або руської віри, бо таких маємо вже кілька.

Член, котрий не вміє писати, має зробити на деклярації пером знак хреста, уміючий писати має підписати ся власноручно на обох сторонах деклярації.

Місячні справоздання т. є. друки на жовтих картках, як також адреси нових членів просимо виповняти і присилати враз з деклярапціями і розметом.

Від Головного Уряду Р. Народного Союза в Америці.

Ч. 1671 КВІТ $1000.00
на тисячу долярів, котрі п. Анна Тиханська отримала як посмертну запомогу по мужу Дмитрі з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Олифант, Па., 1911 р.
Анна Тиханська.
Свідки:
Юрій Хиляк.
Іван Пашук.
Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Відділ 3.
Андрій Гавриляк, предс.
Семен Петрочко. секр.

Ч. 1676 КВІТ $500.00
на пятьсот долярів, котрі п. Анна Ігнат отримала як посмертну запомогу по мужу Михайлі з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Трентон, Н. Дж., 18. лютого 1911.
Анна Ігнат.
Свідки:
Олекса Клінковський.
Іван Кушнірік.
Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Відділ 121.
Іван Чачко. предс.
Іван Бутка, секр.

Ч. 1680 КВІТ $1000.00
на тисячу долярів, котрі п. Марія Рудавська отримала як посмертну запомогу по мужу Івані з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Алден Стейшин, Па., 18 лютого 1911.
Марія Рудавська.
Свідки:
Дмитро Михалишин.
Юрко Гавриляк.
Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Відділ 72.
Прокін Судик, предс.
Андрій Звірженський, секр.

Ч. 1689 КВІТ $150.00
на сто пятьдесять долярів, котрі місц. уряд отримав як похоронні кошти по Григорію Кошевськім з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Лейсенрінг, Па., 15. лютого 1911.
Свідки:
Франко Козловський.
Осип Яницкий.
Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Відділ 59.
Франко Козловський, предс.
Осип Яницкий, секр.

Ч. 1718 КВІТ $500.00
на пятьсот долярів, котрі п. Анна Ігнат отримала яко опікунка сир. части по мужу Михайлі з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Трентон, Н. Дж., 1911 р.
Анна Ігнат.
Свідки:
Іван Гудак.
Іван Кадванський.
Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Відділ 121.
Іван Чачко, предс.
Іван Бутка, секр.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

Елізабетпорт, Н. Дж. Братство сьв. Арх. Михаїла, від. 142, повідомляє всіх своїх членів, що квартальний мітінґ відбуде ся в суботу, дня 11. марта с. р. о 7-ій годині вечером, під ч. 83 Liwington St. На тім мітінґу будуть полагоджувати ся дуже важні справи, між иншим буде справоздане контрольної комісії і вибір нового секретаря. Неявивший ся член заплатить 25 цент., а урядник 50 цент. кари. — А. Дражевський, секр.

Ню Йорк, Н. Й. Тов. Тисьменича подає до відома, що дня 11-го марта с. р., точно о 8-ій годині вечер відбуде ся мітінґ, на котрім будуть полагоджувати ся важні справи, а також буде вибір нового касієра. Неявивший ся член або членкиня заплатять 25 ц., а урядник 50 ц. кари. Користайте Родимці, з доброї нагоди і не ходіть з зігненими головами без жадної організації! Не один з вас читав і чув, скілько лучило ся нещасти і неодна родина позістала без жадної помочи, а скілько наша організація, Р. Нар. Союз, обтерла сльоз бідним сиротам. Тож горніть ся громадно до нашого Союза, бо тепер якраз час на те. До нашого Товариства вступ вільний через март, цьвітень і май! тепер, брате, користай! Вступне до Р. Н. Союза після статута. — К. Подлуський, предс.; М. Богайчук, кас.; А. Зубрицкий, секр.

Деслоудж, Мо. Братство сьв. О. Николая, від. 225, повідомляє своїх членів, що мітінґ відбуде ся дня 12. марта с. р. Ото прошу тих членів, котрі не були на минувшім мітінґу, аби ся явили або передали свою вкладку, бо як ся не являть будуть виключені з нашого Братства і з Р. Н. С. а то з тої причини, що на минувшім мітінґу 25 членів одного ухвалили, що ми не можемо з каси за нікого платити бо нам каса цілком би знищила ся. Можемо хиба вылати за того, що переказе чи письмом чи устно вимєє до другого мітінґу т. є. до двох місяців. Напоминаю і перестерігаю всіх, аби потім ніхто не гнівав ся як зістане виключений з Братства і з Р. Н. Союза. Ухвалено теж, що отсі урядники мусять приходити на мітінґи: предсідатель, місто предс., секретар, з. секр., касієр, заст. касієра, контрольори хорих і дверник. Котрий урядник не явить ся, заплатить $1.00 кари. Ухвалу самісте потвердили, то мусите сі держати ся аж до річного мітінґу і вибору нового уряду. Завзивзю теж Ілька Щурика, котрий був хорий і відїхав на инший край, аби явив ся на мітінґу 12. марта с. р. то дасть ся йому решту запомоги, а як не може сам приїхати то най дасть кому відповідно підписану і потверджену повновласть. — Іван Якимів, предс. Box 17, Desloge, Mo.

Пітсфілд, Масс. Братство сьв. Димитрія, від. 150, подає до відомости всім членам, що в неділю дня 12-го марта відбуде ся мітінґ, на котрім кождий член мусить явити ся, понеже маєм до полагодженя дуже важні справи. Мітінґ розпочинає ся пів до 2-гої пополудни. — Н. Щербань, скр. P. O. Box 1207, Pittsfield, Mass.

Алентавн, Па. Бр. сьв. Арх. Михаїла, від. 147, повідомляє всіх своїх членів, що квартальний мітінґ відбуде ся дня 19. марця с. р. о год. 1-ій в гали М. Паладина. На тім мітінґу кождий член мусить безусловно явити ся, або инакше заплатить кару. Повідомляє ся також позамісцевих членів, щоби подали свої докладні адреси місцевому секретарови, бо в противнім разі зістануть виключені з Братства і з Р. Н. Союза. Зголошувати ся треба до: Geo. Luciw, 747 Front St., — Алек. Трач, предс., Юрко Луців, секр.

Кінгстон, Па. Братство сьв. Михаїла, від. 208, подає до відомости своїм членам, що квартальний мітінґ відбуде ся дня 19-го марта с. р. о 2-гій годині по полудни. На той мітінґ кождий член повинен явити ся, бо будуть обговорювати ся дуже важні справи. Неявивший ся член буде караний після статута. — Михаїл Манкович, секр.

Вілксбери, Па. Братство сьв. О. Николая, від. 99, подає до відомости своїм членам, що дня 19. марта с. р. відбуде ся квартальний мітінґ, на котрий кождий член безуслівно має появити ся бо суть важні справи до полагодженя. Члени, котрі не будуть на мітінґу підпадають 25 ц. а урядник 50 ц. карі. Братство буде принимати нових членів в місцях: марті, цьвітни і в маю від 16 до 30 літ без вступного, а від 30 до 45 літ за половину вступного. Члени, котрі довгують до братської каси, мають се вирівнати на квартальнім мітінґу, бо будуть виключені з братства і з Р. Н. Союза. — П. Герман, [illegible]

ЖЕРТВИ НА БУДОВУ РУСЬКО-УКР. БУРСИ В СЯНОЦІ.

St. Louis, Mo.

Поважана Редакціє „Свободи!

Заява Ваша в ч. 4. „Свободи" що до фонду на „Рідну Школу" єсть правдивою і так повинно бути а не інакше. Я сам о тім переконав ся: минулого року вислав я кількадесять корон на Рідну Школу у Львові на книжочку 6800 і до сего часу не знаю, чи і хто гроші отримав. На Русько-Українську бурсу в Сяноці на руки о. Константкевича (він називає ся Константинович а не Констанкевич — Ред.) дза рази вислав я по кількадесять кор. і просив красно аби по отриманю грошей мені відписано. Кілька місяців уже минуло та не знаю, що стало ся. Отже так нашї педаґоґи заохочують жертводателів, що карточки за 5 гелерів нема часу написати, чим можнаби виказати ся і заохотити людий до дальшої жертви. А тепер прошу приміи від мене моні ордер на $9.40, котрі то гроші я зібрав на хрестинах у д. Йосифа Простяка на будову Русько-Української бурси в Сяноці.

А тепер прошу оголосити імена тих Жертводателів: І. Кавка $1.50; по $1.00: М. Петровський, П. Летвицький, Й. Простяк, О. Бурин, П. Чопик, К. Ликовський; по 50 цент.: С. Стоколоса, П. Стоколоса: по 25 цнт.: П. Хвостик, Й. Зелінський, Д. Стоколоса і С. Вільховський. Разом $9.58 Моней ордер 10 цнт. — лиш $9.40

Всім жертводателям многая і благая літа. А від Руси-України щире спасибіг за ваші добрі серця.

М. Петровський
200 Victor Str., St. Louis, Mo.

КОНКУРС.

Котра угорська парохія потребувалаб доброго дяко-учителя, що має учит. семинар в Унґварі, зволить ласкаво зголосити ся до:
John Kelemen,
288 E. 75th St. (1st floor), NEW YORK, N. Y.

ВАЖНЕ ПОВІДОМЛЕНЄ.

Realty-Trust

отсим повідомляє всіх тих, котрі закупили лоти з LINDEN, ST. GEORGE, SOUTH ELIZABETH, ROSELLE і MAPLE PARK, що їх аґентури у фірм Charles L. Schwerin, the American Union Realty Co., і Linden Building and Construction Co. візьмали знесені. Задля того всі виплати на контракти мусять бути повідомувані особисто або листовно в головній канцелярії

Realty-Trust 60 Liberty Str., або в офісі фірми під ч. 122 E. 23rd Str., N. Y.

ЖЕРТВИ НА СТРАЙКЕРІВ В ВЕСТМОРЕЛЯНД КАВНТІ, ПА.

В числі 9. „Свободи" оголошено загальну квоту $118.87
від. 251. Р. Н. Союза в Cleveland, Ohio 5.00

П. Теодор Хиляк в St. Clair, Pa. зібрав на хрестинах у п. Йосифа Янковського: Теодор Хиляк $2.00; Йосиф Янковський, Д. Янковський, Іван Хиляк і Ілія Янковський — по $1.00; Іван Пинькашевич, Павло Лучканин, Н. Стиранка, Василь Боднар і Анастазія Качмарська — по 50 цнт.; К. Гирча, Ол. Якимів і Ів. Кузьо — по 25 ц.; Ан. Якимів 20 цнт.: — Разом 9.45

Загальна квота . . . $133.32

В імени страйкуючих складаю всім пп. Жертводателям щире спасибіг!

Д. Капітула,
Предс. Р. Н. С.

ЖЕРТВИ НА ФОНД „РІДНОЇ ШКОЛИ" в ГАЛИЧИНІ.

Хвальна Редакціє!

В залученю посилаю Вам Money Order на 3 доляри, котрі ми вібрали в West Pullman, Ill. на запомогу для Краєвого Шкільного Союза. Потрудив ся Михайло Карплюк і Василь Костів за балю Бр. сьв. Арх. Михаїла від. 243 Р. Н. Союза дня 26. лютого с. р. Ми Вас просимо відослати ту квоту до старого краю і оголосити в слідуючім числі „Свободи" нашу подяку усім Вп. жертводавцям.

Дякуючи всім за труд, остаю в глубоким поважаним
Василь Костів
12057 S. Holstead Str.
West Pullman, Chicago, Ill.

Хвальна Редакціє „Свободи"!

Гуржок аматорський Товариства „Просьвіта" в Detroit, Mich. посилає Хв. Редакції на „Рідну Школу" в старім краю складку, зібрану на вечерницях Шевченкових в квоті $5.00, котрі прошу заслати, де належить.

З поважанєм
о. М. Лукавський,
гр. к. священик.

Й. Ялечко від парох. з Реймі, Па. $31.00
Ол. Романик з Джанставн, Н. Й. $1.00

Повідомлення і подяки.

Отсим складаємо сердечну подяку Головному председателеви Р. Н. Союза п. Д. Капітули за жертву, яку нам прислав в сумі $20.70 ц. (словами: двайцять дол. 70 центів.) Дякуємо також всім братствам і поодиноким членам Р. Н. Союза, що не забувають за страйкуючих в Вестморелянд Кавнті.

Whitney, Pa. 22. лютого 1911.
Братство Трех Сьвятителів, Відділ 35.

За уряд:
Іван Сенчишак предс.,
Спірід. Парощак заст. пр.,
Николай Королевят касієр,
Петро Квочка секретар.

Trauger, Pa. Febr. 13, 1911.

Received from Dm. Kapitula, Pres. of the L. R. N. U. of America Six Dollars and 90 c. for 2 striking our Members at Trauger, Pa. — Nykolaj Gogoc, Dionyzi Banycki, Antony Spinak.

$6.90.

(Від Ред.: У подібнім поквітованю з Irvin, Pa., поміщеного в ч. 8. „Свободи", закрала ся невелична ошибка, бо замість $72.45 — зложено $27.45. Сю помилку можна було запримітити вовдому, бо квітованя була подана також словами).

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Заходом Товариства „Руського Молодечого Клюбу Поступового" в Jersey City, N. J.

відбуде ся

в неділю, дня 12-го марця с. р. о год. 5-ій пополудни.

в Церковній Гали Greene & Sussex St. Jersey City, N. Y.

ВІДЧИТ

(п. Костіва)

під заголовком

„ТАРАСОВІ ПОМИНКИ"

на котрі запрошує всіх Джерзисітчан і прихильників Шевченка з околиці. — Вступ на галю вільний.

КОМІТЕТ.

В честь незабутного кобзаря Тараса Шевченка з приводу 50 літної річниці його смерти

устроює

сьпівацке товариство „Боян" в Ньюарк, Н. Дж.

при співучасти місцевих Товариств і Братств: сьв. Йоана Хрестителя, сьв. Володимира, сьв. Ольги і Богдана Хмельницкого

Великі вечерниці

на дни 19. марта с. р.

в гали гр.-кат. руської церкви сьв. Йоана Хрестителя (251 Court Str.)

зі слідуючою програмою:

1. Вступне слово . . . . . о. П. Понятишин.
2. Думи мої, Шевченко-Воробкевич . . . . . хор мужеський.
3. „Україна", Шевченко, декламація . . . . . ученица М. Олійник.
4. „Не чужого ми бажаєм", Шашкевич - Воробкевич, дует . . . . . п. Т. К. і І. Бардаль.
5. „Думи", декламація . . . . . ученица М. Бардаль.
6. Відчит . . . . . п. Т. Каськів.
7. „Гуляли", Нижанковського хор мужеський.
8. „Ганнуля", декламація . . . . . ученик Д. Андрущак.
9. „Заповіт", Вербицкого Боян.

ПОЧАТОК О ГОД. ПІВ ДО 8-ої ВЕЧЕР.

Ціни місць: Першорядні місця 50 ц.; другорядні 25 ц.

За Комітет:
Т. Каськів, предс.,
І. Бардаль, секр.,
В. Кохалевич, касієр.

Пошукования.

Глядаю мого вітця Івана Кіліша родом з мармароського столиці (Угорщина). Повічаний був в ст. вітранськім в селі Чашкові. Перед 4 роками перебував в Алсґені, Па. Хто би о нім знав, нехай повідомить нише підписаного, а дістане $10.00 нагороди.

John Kilish
Box 239, Coaldale, Pa.

Де є Павло Окуньский? Хто знає, де він перебуває, то прошу зголосити ся, або най він сам зголосить ся до сестри на адресу: Michalina Okunska, 1245 Second Ave., New Kensington, Pa.

НОВИЙ ІЛЮСТРОВАНИЙ КАТАЛОГ

годинників, машин до друкования, фонографів, гармоній, імпортованих ножиків і многих инших вартісних предметів післемо безплатно кождому, хто вишлеся свою адресу. Одержите рівнож докладні інформації, як стати даром за рівновартість і як можна заробити на розпродажі нашого тютюну $8 до $18 тижнево в ретейльній і в гуртовий продажі. Пишіть сейчас до репрезентованої в амер. правительстві і жаніцьованої фірми:

9-10
RUSSIAN TOBACCO CO.,
343 E. 9. Str., New York, N. Y.

СКЛАДАЙТЕ ЖЕРТВИ НА УКРАЇНСЬКІ ШКОЛИ В ГАЛ[ИЧИНІ]

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

МОГИЛА Т. ШЕВЧЕНКА.

ПОЗІР! ПОЗІР!

В ВІВТОРОК, ДНЯ 21-го МАРТА 1911 р.

відбудуть ся

в Webster Hall, 119-125 East 11th St. (межи 3 а 4 Ave), NEW YORK, N. Y.

ВЕЛИКІ ВЕЧЕРНИЦІ

в честь 50-літної річниці смерти нашого незабутнього Кобзаря ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

із слідуючою проґрамою:

ЧАСТЬ I.

1. Передне слово.
2. Завіщане, Вербицького, подв. хори в орхестрою.
3. Деклямація.
4. Огні горять, Воробкевича, хор мужеський.
5. Вокальне сольо в супроводі фортепяна.
6. Молитва, Лисенка, хор діточий.
7. Відчит про Шевченка (по руськи).

ЧАСТЬ II.

8. Бють пороги, кантата Лисенка з орхестрою.
9. Відчит про Шевченка (по анґлійськи).
10. Сольо-пяно.
11. Козаки, Колесси, хор мужеський.
12. Сольо скрипкове, в супроводі фортепяна.
13. Деклямація.
14. Вечерниці. Ніщинського.

Орхестра п. П. Г. Смолинського. Діріґент п. А. Гела.

ПОЧАТОК ТОЧНО О 8-ій ГОД. ВЕЧЕР.

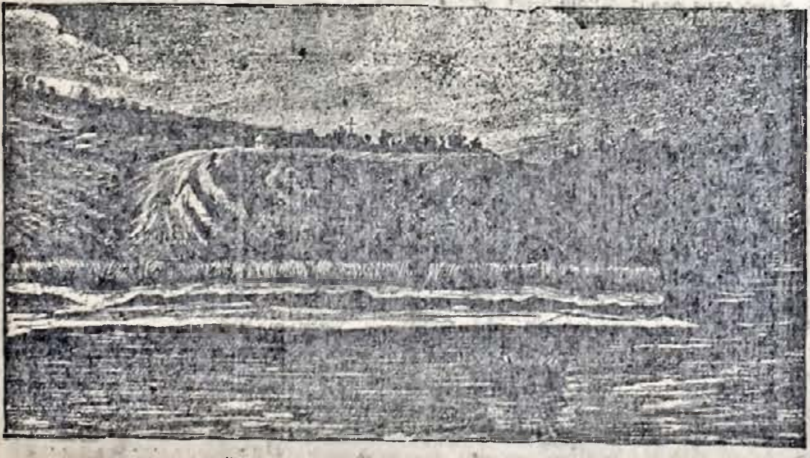
ВСТУП: I-рядні крісла $2.00, II-рядні $1.50, III-рядні $1.00, IV-рядні $0.75, V-рядні $0.50, VI-рядні $0.35. Крісла в льожах $1.00. — Стоячих місць нема.

Весь дохід призначений на стипендію ім. Шевченка. — Добровільні датки на сю ціль приймає ся з подякою.

ЗА КОМІТЕТ:

О. Стеткевич, предсідатель. П. Ярема, касієр, А. Цурковський, секретар.

Білети (тікети) можна замовляти вже від тепер у „СВОБОДІ", 184 HUDSON Str., або у пп.: MICHAEL UHORCHAK, 161 E. 4th Str., NEW YORK. — PETER YAREMA, 115 Ave A, NEW YORK, N. Y. — Присилайте гроші мені ордером, а жадані Вами тікети вишле ся Вам сейчас відворотною почтою.

ЗАГАЛЬНИЙ ВИД МОГИЛИ Т. ШЕВЧЕНКА БАЧЕНИЙ ВІД ДНІПРА.

Шаради.

Зложила Ю. З.

I.

Перший склад дві букви має,
А другий аж три.
А ти тую трету букву
Возьми, відотни,
Та із ньої наче новий
Третий склад зроби.

А тепер складай:
Кінцем зачинай,
Перше — долучи,
Середним скінчи.

Таке в того буде,
..о не люблять люде;
..ини, що хтять віддать ся
..рах боять ся,

Щоб часами не діждатись
І так не назватись....

Другий з першим разом взяті,
Се суть довгі малі сплати,
Як нема де гроший взяти,
Щоби разом все віддати.

Перший з другим рівні,
При вазі потрібні.
Хто з вагою добре знаєсь,
Тим все собі помагає.

А всі разом: імя власне,
Славою по сьвіту красне,
Знане нам всім не від нині:
Тут, у краю, на Вкраїні.

II.

Перший склад: кравець і швачка,
Коли шитво мають,
Щоб він випав найрівнїйше,
Пильно про се дбають.

Два склади ще нам потрібно.
Щоб їх відгадати,
Мусимо ще де у кого
Помочи прохати.

Тямите ще усі певно,
Як року тамтого
Сира земленька покрила
Поета одного.

Ви возьміть се імя славне —
Пийте „чай" здорові,
А два склади, що лишились,
Власне суть готові.

Аби взять їх, долучити
До першого складу,
А тоді то якраз вийде
Шукане до ладу.

Вийде імя грімке, славне,
Що три склади має....
Хто подума лишень дрібку,
Сейчас угадає....

Чом?....

(З нагоди 50 літних роковин смерти Т. Шевченка.)

Чом по степах наших ворон сумно [краче,
Вкючи ходить смерть люта, бліда?
Чом Русь-Україну в кайдани скували
Московські сатрапи і вража Ляшня?
Чом по Україні не так сьвітить сонце,
Як другим народам воно все сія?
Чом воно не гляне і в наше віконце,
Чом в нас тільки вічна все чорна [пітьма?

Чом „меньшого брата" усі зневажають,
Хотяй з його праці на сьвіті живуть,
Та місто сліпому щирий провід дати,
Тільки й його знають, як шкіру деруть.
Чом люд наш все ходить у тяжких [кайданах,
І сили не має позбутись оков?
Неначе травиця все гнеоь перед катом,
Що їсть його тіло і не його кров?

— — — — — — — — — — — —

Тому, бо по нашій нещасній Вкраїні
Незгода панує, сварня і вражда,
Немає в нас згоди, єдности, любови,
Тому то в кайданах козача сімя.

Любов, згода, єдність як нас всіх [получить
І станемо згідні під одно знамя,
Спадуть з рук кайдани гетьманських [унуків,
Встане Україна вольна і сильна.

— — — — — — — — — — — —

Вставай Україно, і в пісню воскресну
Наче грохіт грому, грізно загреми,
Нехай сьвіт пізнає, що пута зелізні,
Носити вже довше не хочемо ми.
Вставай Україно, мій краю коханий,
Вже соненько сьвітить на твої степи,
Де голови клали козаки завзяті,
Що волю і правду для нас берегли.
Вставай Україно, не пора днесь спати,
Як кровця вже ллє ся із твоїх синів.

— — — — — — — — — — — —

Ти, батьку Тарасе, будь між нами [духом,
Доки не поборем усіх ворогів.

В. Каськів.

Дім на продаж

Дім о 11 комнатах, деревляний, двоповерховий. Пивниця мурована, тому 3 роки як поставлена. Лот під домом 25×100. Можна заложити красний огород з ринами. Дім положений близько великої фабрики карпетів, де робить більше як 900 дівчат. Робота стала і добре платна. Хто з читачів „Свободи" гадав би перенести ся з родиною до Йонкерс, міг би сей дім купити за дуже приступну ціну, позаяк властитель мусить виїхати. Близших інформацій можна засягнути в редакції „Свободи". (8—11).

МИХАЙЛО УГОРЧАК,
руський характеризатор
випожичає ріжні українські і иньші костюми на представленя і характеризує по низьких цінах. Замовленя принимає що найменше на 8 днів перед представленем.
641 E. 11-th St., 2nd floor, New York.

R. J. GLICK
Аґент асекураційний від огня.
50—9 Офіс находить ся в
WILLIAM Mc CONNEL BUILDING
SHAMOKIN, PA.

Відповідне средство у відповіднім часі.

Нераз кладучи ся спати почуває ся ціла родина добре, однак слабість часто приходить серед ночи. Дитина приміром сильно починає кашляти і з плачом звертаєсь до матери, що її болить горло. Лучаєсь також, що хтось в родині серед ночи зістав захоплений невральґією, або астма не дає комусь спати, справляючи йому терпіне і він бореось о віддих. Так могуть минати цілі години, заки прийде лікар. В таких случаях Pain Expeller є неоціненими средством.

Держіть сей лік під руками на случай потреби. Се є конечностію, щоби запобічи в наглих случаях, заки лікар зможе до вас прийти. Перестуджене не буде небезпечне в наслідках, если ужиете скоро Pain Expeller. Сей лік можете купити в усіх аптиках по 25 і 50 центів бутелька. Стережіть ся підроблених ліків і звернїть увагу на отсю вінєту. Правдивий Pain Expeller находить ся лиш в такім опакованю. 39—

F. Ad. Richter & Co.
215 Pearl Str. New York City.

Ріхтера Congo-пілюльки усувають нестравність жолудка.

До Русинів далеких Вестів!

Русини, що гуртуєте ся по плейзах на далеких Вестах, памятайте, що маємо в St. Louis, Mo. величаву свою руську гр.-кат. церков і руського сьвященика. Хтоби з Вас хотів — особливо, коли Вас є більше число на деякому плейзі — щоби прибув до Вас сьвященик на час великопостної сповіди, нех пише на слідуючу адресу:

REV. JOHN OSTAP
1125 Dolman Str., St. Louis, Mo.

Сьвященик одвідить і прибуде. Так само й порадить Вам що до згуртованя ся і орґанізації. 9-12

До Всч. оо. Товаришів!

Хто би хотів набути на власність бібліотеку по покійнім о. Ник. Стефановичу, чи то цілу, чи лише часть, зволить ласкаво зголосити ся до:

Rev. Gr. Kulczycki, Gen'l del. McKees Rocks, Pa. 9-11

Задля невідрадних обставин родинних
ПРОДАМ ДЕШЕВО
красно уряджену і в добрім положеню
Ґросерню і бучерню.
Голоситись на адресу:
PAUL PRESHLAK,
P. O. Box 538, Embridge, Pa. 9-11

Хто не уміє говорити по анґлійськи
а хотів би мати доброго помічника до науки, нехай купить собі
Русько-Анґлійський ТЛУМАЧ
Сторін 256. Тверда оправа. Ціна 60 центів. Гроші висилайте враз з замовленем, через мені-ордер або почтовими марками.
Замовляти у:
And. Sawka, 52 Greene St., Jersey City, N. J.

Оголошене.

Новозаложена руська греко-кат. церков сьв. Арх. Михаїла в Hazleton, Pa. вислала на плейзи свого коллектора в особі п. Стефана Кленовського. Просимо всіх, до кого сей колектор завитає, обдарувати його, чим хто буде міг. За всі жертви для бідної церкви складаємо вже наперед щирорусьске Спаси Біг.

9-10 *Уряд церковний.*

Потрібно дякоучителя.

Парохія в Ford City, Pa. потребує дякоучителя. Голоситись на адресу: Eugene Bartosh, Box 2, Ford City, Pa.

ФАРМИ на продаж під управою, в добрім положеню, в ціні від 1000 до 5000 долярів. Подрібнші подасть Franc Przestrzelski, 185 Stanton Str., New York, N. Y.

JOHN NEMETH Інкорпорований для законів стейту Ню Йорк
457 Washington St., New York, N. Y.
Телеґрафічна посилка гроший.
Посилка гроший поспішними пароходами.
Продажа шифкарт.
Нотаріяльні і правні справи полагоджую найскорше і найдешевше через мою трийцять ронів істнуючу фірму.
Листовна адреса:
John Nemeth
457 Washington Str.,
New York, N. Y.
E 42
Іван Немет,
був. ц. к. конз. аґент,
Предсідатель.

Зовсім даром.

Прегарна столова застава, складаюча ся з 6 ножів, 6 вилок, 6 столових ложок і 6 малих ложочок, уложена в роскішнім футералі, відповідаюча вповні усім вимогам вибагливої сімї. Сї річи вистануть до ужитку на ціле житє. Одна чудова застава для курців, складаюча ся з люльки зробленої з імітованої „морської піни", цигорниці для цигарів, цигорниці для циґареток, і гарної, нікльованої пушки на сірники — усе в вибагливій коробочці. Одно 14-каратове, золоте перо атраментове. Усї сї подарки, як їх бачите представлені на повисшім рисунку, даємо зовсім даром.

Висше згадані даруяки представляють собою вартість 18.00 дол. Ми даємо 500 таких дарунків першим 500 людям, які доположуть нам розповсюднити наш найлїпшого сорта тютюн поміж наших земляків. Тютюн наш є специяльно препарований, аби вдоволоти смак Европейців лїпших кляс. Тому то і звертаємо ся до Вас з отсим предложенем, щоб зацікавити Вас до розповсюднюваня нашого тютюну посеред Ваших другів і за се дістати від нас ті чудові дарунки зовсім даром. З цїлию розповсюднюваня нашого тютюну в Злучених Державах Північної Америки, ми приготовим 500 посилок. Кожда з них складає ся з 24-ох пачок тютюну до робленя папіросів та 24 пачок тютюну до люльки. Тютюн є запакований в тонесеньких коробочках і є вартости 14.40 дол. Торговельна ціна виносить 35 цент. за коробку тютюну до папіросів і 25 центів за коробку тютюну до люльки. Щоб розповсюднити сей тютюн, ми позволимо Вам розпродувати по 20 центів за коробку тютюну до папіросів, а по 20 центів за коробку тютюну до люльки, загалом отже продати усе за 8 дол. і 40 цент. Пришлїть нам 2 дол. задатку як доказ Вашої доброї охоти, а ми пішлемо Вам повну посилку, складаючу ся з 24 коробок тютюну до папіросок і 24 пачок тютюну до люльки. Решту, 6 дол. 40 цент. пришлете нам опісля. Але також зовсім нїчого не будемо мати против того, коли увесь тютюн будете розпродувати за правильну ціну і в сей спосіб заробите собі ще 6 дол. За Ваш труд пішлемо для Вас і Вашого хазяйства висше описані дарунки зовсім даром, хотяй вони вартують 18 дол. Один чоловік може дістати тільки одну заставу. Ся нечувана оферта має вагу лишень один місяць, тому пишіть безпроволочно, бо по місяцеви не будемо давати уже ніяких дарунків з обсталюнком. Ми є зовсім того певні, що дїставши наш тютюн, розпродасьте його незвичайно скоро, та напишете по тютюн до нас ще много разів. І тому то як осібне усліве ми обіцяємо ся вернути Вам Ваші гроші, коли пришлете нам протягом 30 днїв ще 6 обсталюнків від Ваших другів. Не занедбуйте сего рідкого случаю, позаяк уже нїколи не будете мати спосібности дістати такий роскішний, цїнний дарунок зовсім даром. Пришлїть два долярі мені ордером або реджістрованим листом до

Dept. Liberty Tabacco Co. 411 Bennett Building, New York, N. Y. 8—11

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

...Тапільский... Діямант. Хто ...знак многоважн... ...sunt casa. ...знесеня права... ...тепер не роби ...принести для... ...хоче тепер ...ого і етичного ...аго... ...коротко, Рус ...лідки, ...боротьба ... на вищ... ...народ ...ено да... ...можут ... іств... ...орити Пол... ...звез ...з нашо... ...вап ...вій управі. ...(П ...й похід... ...ої сторо ...що вже... ...ити зага випаде... ...в то Пс скрипція... ...нам на за тім пол... ...сь угоду надужить, ... Цегли безправно уст... ...уміне!) в їх обемі ді... ...: Мініс пцийних, а у... ...сли се людий готове... ...вернем ...льських, органі... ...не пр ...льської преси... ...вали. пископів, щоби... вписувати за ... виглядає с и збільшувати до... ...рішіть, пр я. ...дорога може остерігаємо вча... ...Народові хвили присуть... ...в крак...

„ДУШПАСТИРЬ" є се прекрасна, щиро-руська церковно-народна ґазета.

Вона виходить у Філядельфії кождого місяця і подає красні духовні науки, ріжні річи релігійно-морального змісту та відомости зі сьвіта. В Душпастир-і печатають ся важні для всїх оголошеня гр. кат. Епископскої канцеляриї. Є там красні образки (ілюстрації) Сьвятих і описи їх житя. Не брак там навіть веселих і здорових жартів.

„ДУШПАСТИРЬ" коштує на цілий рік так в Америцї як і в старім краю дуже мало, бо лише 1 дол. 20 центів.

Гроші на „Душпастиря" треба посилати почтовим переказом (money-order-ом) на адресу:

Rev. Zachary Orun, 82 N. Franklin St., Philadelphia, Pa.

ДАРОМ! ДЛЯ МУЖЧИН І ЖЕНЩИН.

Самаританська Санаторія в Детроіт, Міч. предкладає інтересну жертву. Кождий мужчина чи женщина без огляду на вік можуть дістати на спробунок найлїпші наші ліки без жадних зі свого боку коштів. Навіть почту ми оплачуємо самі Надісланий лік ви можете пробувати на самоті у своїм власнім домі, а си проба не буде вас коштувати ані цента. Щонебудь вам долягає, пишіть по лік. Слабосильні та нїзупавші мужчини, виснажені, перепрацьовані — мужчини недужі задля злих привичок; мужчини і женщини, терплячі на гостець (ревматизм), зажажене крови, гемороіди, нирки, міхур або печінку; мужчини і жінки, що стратили апетит або такі, що терплять в наслїдок тайних недуг — всї такі мужчини і женщини повинні до нас написати по безплатну спробу лїченя. Ми маємо таку методу, що вилїчимо вас у вашім власнім домі, хоч би і на тисячу миль від нас, зовсїм так, якби ви явили ся на оглядини особисто.

Пишіть ще нині задля вашого власного добра. Тямте, що як тільки напишете сейчас і покличете ся на отсю часопись, дістанете даром пробний лік, діягнозу і нашу книжку. Ми маємо санаторію, одиноку в своїм роді в цїлих Злуч. Державах, і ви можете пробувати наші ліки на наш кошт. Пишіть на адресу: 8-33

The Samaritan Supply Co.,
175 Michigan Ave., Detroit, Mich.

Найвисше забезпечене $100,000.00

НАЙНИЗШІ ЦІНИ. | НАЙНИЗШІ ЦІНИ.

Читайте з увагою! Не дайте дурити ся агентам крикливою і брехливою рекламою. Як вам хто говорить, що ручить за се або те, то ви запитайте цигана, чим він ручить і де його зарука? Відвічальний Агент і банкир складає заруку в державну касу. Заки повірите кому свій гріш, чи то до переховани, чи переслани до старого краю, попереду переконайте ся, чим і як хто ручить за ваш тяжко напрацьований гріш. Я вложив в державній касї як заруку для вас **СТО ТИСЯЧ ДОЛЯРІВ.**

Тому тямте, що треба уникати непевних банкарів. До ваших послуг є старий, опитний Агент, який висилає 100 корон за $20.43, 200 корон за $40.85, 500 корон за $102.00, 1000 корон за $204.00. Продає шифкарти до Европи і до Америки, робить контракти, повновласти та полагоджує військові справи, а усе те робить

— дешево, совісно і точно. —

Пишіть по подробиці курсу і ціни шифкарт.
Відповідаю відворотною почтою, а всяку пораду даю безплатно.

HENRY J. SCHNITZER
141 Washington St., New York. 46-19

Найвисше забезпечене $100,000.00

РУСИНИ!

Перестаньте переплачувати за одіж, яку купуєте по склепах.

Купуйте виключно тільки у —10
Славянського Кравецького Товариства,
а ощадите від 8 до 10 долярів
— на кождім одязї —
БЕЗПРОВОЛОЧНО ЖАДАЙТЕ ВЗОРІВ.
Пишіть на адресу:

Slavonic Tailoring Co.
131 Bleecker Str., New York City.

ВАЖНЕ ДЛЯ РОБІТНИЦЬ!

Руське Бюро Праці. Першорядні заняття уділяє ся женщинам по приватних плейсах і ресторантах. Дівчат потреба зараз. Плейси до вибору. Платня добра, а правна порада безплатна. — Просимо удаватись до нас в подібних справах.
В. Стефанов і Мих. Угорчак, „New Manhattan" Employment Agency, Tel. 5484 Orchard
161 E. 4th Str New York City

Петро Ярема

русьний погребиник
випожичає корочі на весіля, хрестини і всякі другі забави.
115 Ave. A., NEW YORK, N. Y.
(між 7-ою а 8-ою ул.)
Телефон: Orchard 2568. 5—

Русини Пітсбурґа! ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ ЩО ГРОШІ — ТО СИЛА?

Старайтесь дїлати та почніть складати свої ощадности в стейтовім Банку на розі ул. Carson-a і 14-ої. Сей банк є одним з найстарших і найпевнїйших банків, що цїлковито забезпечує Ваші ощадности. У нас складають ся гроші церковні, братські, сирітські і ин. Кождий, що має у нас гроші, отримує на бажане звіт стейтових контрольорів.

Продаємо корабельні карти на найлїпші лінії, а гроші до краю висилаємо по почтовім курсі

German Savings and Deposit Bank
Cor. 14th & Carson St.,
South Side, Pittsburg, Pa.
Н. Е. Рот, през. А. П. Міллер, кас
Ол. Бучак, ур. банк.

Россійсько-Американська Лінія.

Одинока без пересїданя поміж:
Америкою і Росією.

Пароходи відпливають з Ню Йорку
„Бірма" — 11-го марта 1911
„Литуанія" — 25-го марта 1911

Нові, двотрубові пароходи „Курск", „Россія", „Бірма" і „Литуанія" правильно курсують поміж Америкою і Росією що дві неділі. Се є одинока лінія без пересїданя. Пасажири сеї лінії можуть порозумівати ся своєю рідною мовою та дістають свої народні страви.

Величезну догідність сеї лінії без пересїданя можуть посьвідчити тисячі пасажирів, що їхали пароходами сеї лінії.

Більше подробиць подадуть наші агенти або головне заступництво лінії:

A. E. Johnson & Co.,
Gen. Pass. Agents,
27 Broadway, New York.

Металеві обцаси і запятки.

Для майнерів, каменярів, фармерів і всїх, що роблять при тяжкій роботі.

Зроблені зі сталі, легкі до ношеня, самому можна їх наложити або кождий швець Вам їх наложить. Ваш купець має їх на складі враз з чоботами.

Пишіть по книжочку, котра Вам більше роскаже.

UNITED SHOE MASHINERY CO.
Boston, Mass.

THE FIRST NATIONAL BANK
OF MINERSVILLE, PA.

Капітал $50.000.00. Надвишка і нерозділені зиски $93.000.00.

Заснований 1864 року.

Провадить загальний банковий бизнес. Видає міжнародні мані ордери, драфти і пересилає гроші до всіх частий сьвіта, позичає гроші на реальности. Депозити сего банку подвоїлись протягом послідних 5 лїт і виносять тепер около $100.000.00.

Гроші пересилає через фірму Knauth Nachod & Kuhne, New York, N. Y.

ЦІНИ І ПРАВИЛА ОГОЛОШЕНЬ В „СВОБОДІ".

1) ОГОЛОШЕНЯ БИЗНЕСОВІ, які будуть довший час (від 3 місяців до року) платять ся після спеціяльної тарифи, яку интересовані дістануть на жадане листовно.

1а. 2-і або в разі ОГОЛОШЕНЯ БИЗНЕСІВ по 3 цнт. від слова за кождий раз.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ, які мітингів братств і товариств належачих до Р. Н. Союза поміщає ся безплатно під одну в рубриці „Рух в Відділах Р. Н. Союза".

ОГОЛОШЕНЯ ТЕАТРАЛЬНИХ ПРЕДСТАВЛЕНЬ І БАЛІВ по 2 центи від слова для братств і товариств належачих до Р. Н. Союза, а для товариств ненележачих до Р. Н. Союза по 3 центи від слова.

ПОШУКУВАНЕ ОСІБ І РОБОТИ по 2 центи від слова за найменше 10 слів.

КОНКУРСИ ПАРОХІЙ і інші по 3 центи від слова.

ПРОПОЗИЦІЇ ЖЕНИТЬБИ по 10 центів від слова за найменше 10 слів.

Одноразове оголошене адреси 25 центів.

2) Належитість за всяке оголошене мусить бути прислана зараз та в готівці. В противнім разі оголошене безусловно не поміщає ся. Належитість за дрібні оголошеня можна присилати також почтовими марками.

3) Кожде оголошене мусить бути в редакції на тиждень перед датою числа, в котрім має бути поміщене.

4) За зміст оголошень або за відвічальність оголошуючих ся в часописи фірм редакція не приймає ніякої відвічальности.

5) Коли ся окаже, що ... в наших часописях, ... редакцію, ... прочувань, редакція має право відкинути.

6) Редакція має право відкинути або переробити яке небудь оголошене, не подаючи причин.

7) Редакція має право жадати від фірм або незнаних осіб, щоб прислали докази, що ведуть свій бизнес чесно і дійсно зможуть додержати того, що обіцюють в оголошеню.

8) В оголошеню мусить бути тільки правда. Редакція має право відкинути всяке підозріле оголошеня.

9) Оголошеня мусять бути писані пером, виразно і на одній стороні почеру.

10) За дрібні оголошеня редакція не висилає ніяких поквітовань.

Свій до свого!

ШИФКАРТИ

Руська Корабельна Аґенція Григорія Кунашевського
члена Руського Народного Союза.

ВАЖНЕ! Як заїхати до старого краю або спровадити кого до Америки скоро і вигідно, а не видати богато гроший? На се питане дістанете відповідь з важними поясненями, скоро напишете лист (посткарта вистарчить) до Руської Корабельної Аґенції. Переконаєте ся, що лиш у нас можете купити шифкарту за найтаньшу цїну. 8—

Поучене для жиючих по контрах!

Єсли уже рішилисьте ся їхати до старого краю, а хочете, щобисьте не спізнили ся на шифу та не блукали по дорозї, то перед виїздом повідомить нас, коли і котрим треном виїдете, то ми вишлемо агента, котрий стрітить Вас на стацїї. В случаю спізненя на трен, то як прибудете до Ню Йорку, не ідіть, шукаючи на слїпо, та не віддавайте ся в руки всїляких невідповідних людий, яких часто спіткаєте по улицях при стацїї, а котрі лише задурюють, обдеруть та ще й висьміють чоловіка. Зателефонуйте зі стацїї до Руської Корабельної Аґенції; нумер нашого телефону є 887 ORCHARD, а наш агент сейчас прибуде і на Ваше жадане має Вам показати лист, котрий Ви ... Руської Корабельної Аґенції. ... до Ню Йорку, берить нашу адресу зі собою, застосуйте ся до напису на ... Р. К. Аґенції ... Дома, ... кождий, що ... ніколи не ... та старосвітській і американській. Хто отже має яку справу, нехай удасть ся особисто або листовне до: ...

G. KUNASHEVSKY
179 East 3rd Str., New York, N. Y.

ПЕРША АМЕРИКАНСЬКА „РИЗНИЦЯ"

під покровом сьв. Арх. Михаїла.
„RYZNYCIA", 114 Chestnut Street, SHENANDOAH, PA.

Має склад і виріб річей церковних як:

Фелони чорні від ....$30—65.00
Ризи сьвітлі від.......... $35, 40, 55, 60, 80 і висше
Стихарі від.. $6.00 „
Ручники, илитони, хоругви з образами від $30.00 і в.
Чаші від................................ $20, 35, 40, 50 і висше
Ліхтарі, Служебники, Евангелія від $20, 45, 55, 60 і 80.00 дол.

Цьвіти на престол і до сьвічок по ріжній цїні.

Приймає ся замовленя на нові річи і до направи старі ризи.

ВИРОБЛЯЄ СЯ ВІДЗНАКИ БРАТСКІ, ПАСИ і проче.

Сьвітло церковне:

СЬВІЧКИ ВОСКОВІ (декоровані) з образками по 26 цнт. за фунт, 1 на фунт, 2 на ф., 3 на ф., 4 на ф., 6 на ф., 8 на ф. і 14 на фунт.

Сьвічки воскові ручно декоровані 50 цнт. за фунт, 2 на ф., 4 на ф., 6 на ф. і 8 на фунт.

Тройці ручно декорові 5, 6.50, 7, 9.50 д. | Угля до кадильниці ..... 20 цнт.
Пачка (120) запалячів . . . 24 цнт. | Оливa гальон .... 1.10 дол.

Сьвічки воскові до надставлюваня 3 на фунт 22 цт.
„ „ 4 на ф. і 6 на фунт........... 22 „
Офірки воскові 16 на ф. і 18 на фунт .... 22 „
Сьвічки стеаринові.. 16 „
„ „ 4 на ф., кручені 4 на ф., 6 на ф. і 1 на фунт.

Сьвічки на престол (extra) 37 цт. за фунт, воскові жовті 1 на ф. і 6 на фунт 30 цнт.

Кадило 50 і 55 цнт. за фунт.

Ґрафофони і фоноґрафи по фабричній цїні.

ТЕПЕР САМЕ ЧАС КУПИТИ СОБІ ГОВОРЯЧУ МАШИНУ І З ОДНОГО ДОЛЯРА ЗРОБИТИ ДВА

Отся велика 25-долярова говоряча машина але лише за готівку коштує $14.50

До кождої такої дуже хорошої машини даємо 2 лїтну ґаранцію і 3 подвійні 10-цалеві руські рекорди даром. Ми маємо 25 нових ріжнородних українських рекордів. Скринка від фоноґрафу має 12 цалїв, висока на 6 цалїв, труба довга на 19 цалїв, а в середині 16 цалїв широка.

Инші фоноґрафи продаємо на місячні сплати. Зажадайте від нас цінника фоноґрафів, рекордів, музичних інструментів, годинників і бритов. Катальоґ висилаємо даром.

GLOBE RECORD & SUPPLYCO., 129 E. 7th St., New York.

ДАРОМ вилічите себе самі!

Ліки „Galen" вилічили тисячі людий, вони вилічать і Вас. Пощо платити великанські суми гроший за лічене наколи Ви можете вилічити себе самі і таньо. Пришліть свою точну адресу, імя і прозвиско і пишіть який нужер з 10 ліків Ви хочете, а ми Вам зараз вишлемо одну пробу даром. Rumatina лічить ревматизм, невральгію. Pepsola лічить болїзни жолудка і т. п. внутрішні недуги. Fortola, потентований лік для нервових, ослаблених та утративших молоді сили. Sanquinola вилічує лихорадку, малокровність і др. Asmola лічить зі знаменитим успіхом всї груди болїзни, як чахотку, астму і хронічний катель. Virola лічить трипер, як сифіліс і т. п. Hemora вилічить в короткім часї гемороіди і затроєнє крови. Mergota цїлковито лічить сифіліс і рани по тїлі. Pelocresce являє ся хоронячим лїком проти випаданя волосся і болю голови. Proflleate вилічує в короткім часї всї нервові недуги. Пишіть до:

GALEN CHEMICAL CO., 1947 Broadway, New York City.

Лічу лишень мущин!

Спеціяльні і заразливі слабости мущин.	Чи Ви єсьте діткнені якою спеціяльною слабостію і чи хочете віддати ся від опіку довіреного лїкаря?
Занечищене крови; скірні висипки; болї в роті, горлї і на язиці.	Чи Вам випадає волосся? Чи чуєте Ви в усї і чи маєте неприємний віддих? Чи болять Вас губи або ясна? Чи маєте біль голови або инші болї в инших частях тїла? Я ручу Вам за знаменитий опіку в подібних случаях.
Недомаганя мочеві; блуди молодости; запаленя; корчі і неправильности артерій.	Чи не допустились Ви проступку против вашого здоровля і природи? Чи не відчуваєте болю в хребті? Чи єсьте замурені? Чи єсьте надміреного ... ослаблені і чи не тратите енерґії? Чи чуєте ся зімлїні, пригноблені і неспосібні виконувати Вашу працю як попереду? — Приходіть до мене а я Вам поможу вилїчитись.

Порада і оглядини безплатні.
УРЯДОВІ ГОДИНИ: Від 10-ої рано до 4-ої попол. і від 6-ої до 8-ої вечер. В недїлї і сьвята від 10-ої рано до 1-ої попол.

Dr. GEARY
151 West 23-rd St., New York, N. Y.

Зголошуючі ся по опіку лїкарську мусять явити ся особисто до оглядин, позаяк листовними порадами неможливо як слїд лїчити слабостий. Не пишіть до нас, але приходіть самі. 46-15

Одинока взірцево уряджена

ДРУКАРНЯ „СВОБОДИ"

затрудняє добре вишколений друкарський персонель, посїдає найновійші машини, як тоже ріжнородні гарні черенки і прикраси.

Виконує

всякі друкарські роботи

точно, гарно і по низьких цїнах.

Впов. Родимцї, як тоже Відділи і члени Р. Н. Союза кованні з всякими друкарськими роботами удавати ся лише до своєї друкарні „Свобода." — Адрес:

184 Hudson Street, New York, N. Y.

Позір Братства!

Роблю всї братські річи найлїпше і найкрасше, а найлїпшого матеріялу за дуже приступні цїни і за роботу ґарантую. Продаю книжки і на жадане посилаю цінник.

Єсьм довголїтним членом Р. Н. Союза. Проч з чужими; удавайте ся до свого! Мій адрес:

STEFAN KALAKUKA
215 Moran Court, Scranton, Pa.

Іл. з 17 камінями **желїзничий годинник** для мущин і жінок, накручує ся без ключика, позолочуваний, з ґаранцією на 20 лїт, подвійні куверти красно вирізані. Ходить безусловно точно як спеціяльно зроблений для людей, котрі роблять при желїзницях, і ґарантує ся на 20 лїт. Незвичайна нагода. — Ми вишлемо сей годинник на кожду адресу за посилатою (C. O. D.) $5.75 і за зворот пересилки, з тим привилеєм, що кождий може його оглянути, і если єму не подобає ся — то тодї не потребує платити ані одного цента. За такий годинник у иньшого купця треба заплатити 35 дол. Дуже гарний 14 кар. золотом позолочений ланьцушок з дармовисом — додає ся даром до кождого годинника.

EXCELSIOR WATCH CO.
1101 Athenaeum Building, Chicago, Ill.

Книжки

які можна дістати в друкарні „Свободи":

	цнт.
Америка	15
Борба кляс і чому робітники орґанізують ся	15
Весела книжочка з обр.	35
В Старім і Новім краю	25
Дещо про зьвірята	30
Еміґрант	15
Жовнір	10
Журавлї	10
Житє, зарібки, орґанізації і т. п. в Спол. Державах	15
Зуб за зуб	10
Коротка Історія Руси	10
Капітал і праця	15
Казка про Жидів	15
Книжка рахункова	50
Марія	10
Многострадальний народ	20
Навернений грішник	20
Народний рух австро-угорських Русинів	15
Новий Завіт	2.00
О підземних скарбах	25
Оповіданя	10
Про нутро землї	25
Покуса	10
Про кінець сьвіта	15
Розмова Поляка з Русином	10
Псалтир	1.20
Релїґійні віроваля	20
Русько англиський тлумач	60
Слово ч. 5.	15
Слово ч. 6.	15
Страшна пімста	20
Смерть	10
Степові люде	15
Страйк	20
Стріляй на смерть, робітнича драма	15
Сонник	30
Товариска ворожка	15
Хто з чого жиє	15
Які то є люди на землї, з 20 образками	50
Як мужик ходив до царя правди шукати	15
Через кордон	15
Метрики шлюбні	3
Метрики смерти	3
Молитвенник малий	1.50
Вінець	1.50
Зборник	2.30
Бог Надежда моя	$2.50
Хліб душі	2.50
Друг Душі	1.50
Друг Душі (в зв. опр.)	75

Пишіть на адресу:
Swoboda
184 Hudson St.,